

Agricultura românească
– cinci șocuri,
o criză structurală.

Analiza cauzelor dificultăților companiilor
din sectorul agricol din România

INFINEXA

SUMAR EXECUTIV

Între 2022 și 2025, sectorul agricol românesc a traversat un ciclu de criză fără precedent în ultimele trei decenii. Companiile care cultivau mii de hectare cu grâu, porumb și floarea-soarelui, care în 2021 se numărau printre cele mai profitabile din România, s-au trezit la finalul lui 2023 cu datorii neachitate față de furnizorii de inputuri, linii de credit epuizate, recolte compromise de secetă și prețuri de vânzare care nu mai acopereau costurile de producție.

Un element esențial care se desprinde din această analiză este că nu toți pierdem în același fel. Criza a lovit diferit producătorii față de traderi, marile exploatații față de fermele medii, companiile îndatorate față de cele capitalizate prudent. Această eterogenitate este semnalul cel mai clar că ne aflăm în fața unei crize în care factorii externi au jucat rolul de catalizator, iar vulnerabilitățile interne au determinat amplitudinea daunelor. Acolo unde bilanțurile companiilor erau solide și antreprenorii au acționat din timp, companiile au gestionat dificultățile prin forțe proprii. Acolo unde situațiile financiare erau deja fragile, aceleași condiții externe au produs starea de insolvență.

Ceea ce face această criză distinctă este că nu a fost cauzată de un singur factor, ci de cinci șocuri convergente care s-au suprapus peste vulnerabilități structurale preexistente și că efectele acestora continuă să se manifeste și în 2026.

Acest document sintetizează, pentru prima dată în mod integrat, cauzele crizei cu care se confruntă companiile agricole românești începând cu anul 2022. El se adresează antreprenorilor în dificultate, creditorilor, instituțiilor financiare și factorilor de decizie care caută să înțeleagă nu doar ce s-a întâmplat, ci de ce s-a întâmplat și ce este de făcut.

Șocul 1: Prăbușirea prețurilor la cereale. De la maxime istorice în mai 2022 (grâu 435 EUR/t, porumb 340 EUR/t) la niveluri sub 210 EUR/t în 2025, în timp ce costurile rămâneau ridicate.

Șocul 2: Seceta repetată 2022-2024. 41 de luni consecutive, cea mai lungă din istoria recentă a României, cu pierderi semnificative cumulate față de potențialul de producție al perioadei.

Șocul 3: Cerealele ucrainene. Importuri de peste 20 de ori mai mari în 2022 față de 2021, fapt ce a eliminat puterea de negociere a fermierului și a prăbușit prețurile de achiziție pe piața internă.

Șocul 4: Explozia costurilor de producție. Îngrășămintele azotate au crescut cu 344% în doi ani; costul per hectar de porumb s-a dublat de la 2.500-3.000 lei în 2020 la 5.000-6.500 lei în 2022.

Șocul 5: Conflictul din Iran, criza energetică și lipsa producției autohtone de îngrășăminte. Prețul ureei a crescut cu 49% în câteva săptămâni; România este singura țară din Uniunea Europeană („UE”) fără producție internă de îngrășăminte, după oprirea definitivă a producției la Azomureș în noiembrie 2025.

CUPRINS

- I. Introducere: Anatomia unei crize structurale. Dimensiunea în cifre
- II. Euforia din 2021-2022: Capcana prețurilor record și decizia fatală de finanțare
- III. Cel mai lung eveniment de secetă din istoria recentă a României și impactul său
- IV. Coridoarele de Solidaritate și efectul de dislocare al cerealelor ucrainene
- V. Efectul foarfecă: mecanismul exact al distrugerii marjelor
- VI. Radiografia bilanțieră a 500 de producători agricoli
- VII. Vulnerabilitățile interne care au transformat criza în catastrofă
- VIII. Oligopolul cerealier global și criza în trading: de ce fermierul nu controlează prețul de vânzare
- IX. Propagarea crizei pe lanțul valoric: de la fermier la bancă
- X. Răspunsul legislativ: moratoriile din 2024 și limitele lor
- XI. Paradoxul anului 2025: recoltă record, insolvențe record
- XII. Starea de insolvență în sectorul agricol: date și tendințe
- XIII. Conflictul din Iran, criza energetică și lipsa producției autohtone de îngrășăminte
- XIV. Concluzii și recomandări

I. INTRODUCERE: ANATOMIA UNEI CRIZE STRUCTURALE. DIMENSIUNEA ÎN CIFRE

Agricultura este, prin natura sa, cel mai observat sector al oricărei economii. De la primele însemnări ale recoltelor pe tăblițe de lut și până la monitorizarea prin satelit a culturilor, omul a măsurat, estimat și documentat producția agricolă cu o constanță pe care nicio altă industrie nu o egalează.

România nu face excepție, iar datele există: despre producții, despre secete, despre profit, despre pierderi. Analizele existente ale crizei agricole românești din perioada 2022–2025 tratează, de regulă, fiecare dimensiune separat: datele bilanțiere stau separate de datele meteorologice, care stau separate de datele legislative, care stau separate de observațiile din teren. Fiecare sursă izolată produce un fragment de adevăr.

Contribuția acestui raport constă în integrarea lor într-o analiză unică.

Prezentul raport integrează datele bilanțiere ale top 500 producători agricoli din România (CAEN 0111) și top 500 traderi de cereale (CAEN 4621) în seama cifrei de afaceri realizată în intervalul 2021-2024, le pune în dialog cu statisticile naționale ale Institutului Național de Statistică („INS”, „INS TEMPO”), cu Rapoartele Anuale ale Băncii Naționale a României („BNR”) asupra Stabilității Financiare, cu datele Administrației Naționale de Meteorologie („ANM”) și ale Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale („MADR”) privind calamitățile, și cu observațiile directe din mandatele de administrare judiciară ale INFINEXA.

Dimensiunea crizei: cinci cifre care spun totul

Indicator	Producători (CAEN 0111)	Traderi (CAEN 4621)
Declin CA 2022 → 2024	-28,6% (43,2 mld → 30,9 mld RON)	-41,2% (126,9 mld → 74,7 mld RON)
Profit net 2022 → 2024	5,74 mld → 1,72 mld RON (-70%)	Marjă brută 2,4% → 0,9%
Companii pe pierdere 2024	98 din 503 (19,5%)	85 din 503 (16,9%)
Companii cu capital de lucru negativ 2024	333 din 503 (66,2%)	n/a (structura diferită)
Companii cu risc maxim (3-4 criterii)	139 companii (28%)	19 companii

Sursă: analiză INFINEXA.

Datele sectoriale sunt confirmate și din perspectivă macroprudențială. Raportul BNR asupra Stabilității Financiare din decembrie 2025 arată că agricultura se menține în zona de risc din perspectiva indicatorilor de sănătate financiară sectoriali, una dintre puținele ramuri pentru care BNR utilizează explicit această calificare. Marja profitului net din agricultură a coborât la 3,8% în 2024, cu 1,4 puncte procentuale sub nivelul din 2023. La o marjă de această dimensiune, sectorul nu mai dispune de niciun buffer care să absoarbă un șoc suplimentar fără a genera pierdere netă.

BNR, Raport Anual 2024: „Agricultura a parcurs un an slab, marcat de condiții climaterice adverse... comerțul cu ridicata de materii prime agricole [a înregistrat] evoluție nefavorabilă.” Ambele sectoare sunt plasate în cadranul de „evoluție nefavorabilă” al matricei de performanță sectorială BNR.

Analiza integrată a datelor disponibile indică nu o singură cauză a dificultăților financiare din sectorul agricol, ci cinci șocuri convergente care s-au suprapus: prăbușirea prețurilor la cereale, seceta repetată, importul de cereale ucrainene, explozia costurilor de producție și criza energetică. Fiecare dintre aceste șocuri s-a aplicat peste vulnerabilități structurale preexistente, iar combinația lor a produs efecte pe care niciun model de anticipare bazat pe un singur factor nu le putea prezice.

Concluziile esențiale ale analizei INFINEXA sunt:

Criza nu a fost uniformă. Vulnerabilitățile interne ale fiecărei companii au determinat amplitudinea daunelor, nu doar șocurile externe.

O recoltă record nu rezolvă un bilanț deteriorat. Problemele sectorului sunt structurale, nu conjuncturale.

Intervenția timpurie în restructurare produce rezultate incomparabil mai bune decât amânarea. Compania care intră în negocieri cu 6 luni înainte de incapacitatea de plată are opțiuni reale; cea care intră în ultima zi nu mai are niciuna.

II. EUFORIA DIN 2021-2022: CAPCANA PREȚURILOR RECORD ȘI DECIZIA FATALĂ DE FINANȚARE

Înțelegerea crizei cu care se confruntă sectorul agricol impune, paradoxal, să înțelegem mai întâi de ce perspectivele sectorului agricol din România păreau atât de pozitive în anii premergători crizei și pe durata pandemiei COVID-19 și ulterior această perspectivă s-a deteriorat dramatic. Fără această înțelegere a întregului context, deciziile de management care au vulnerabilizat ulterior companiile par ilogice. Ele nu au fost ilogice, au fost perfect raționale în contextul informațional de la momentul adoptării lor. Tragedia nu a constat în luarea unor decizii greșite în condiții normale, ci în angajarea ireversibilă a unor decizii corecte pentru un context care s-a schimbat brusc și complet.

2.1. Semnalele de preț care au justificat expansiunea

Grâul panificabil a atins pe bursa Marché à Terme International de France („MATIF”) din Paris, în luna mai 2022, nivelul record de 435 euro/tonă, față de 200-210 euro/tonă în 2020. Porumbul MATIF a escaladat spre 340 euro/tonă de la 180-190 euro/tonă pre-pandemie. Floarea-soarelui a atins maxime istorice de 800-900 dolari/tonă la Constanța, față de 350-400 dolari/tonă în 2019. Triggerul principal: invazia Rusiei în Ucraina din 24 februarie 2022, care a blocat practic peste noapte accesul la export al Ucrainei (12% din grâul mondial, 15% din porumb, 50% din uleiul de floarea-soarelui) și al Rusiei (18% din grâul mondial). Piețele au reacționat cu o primă de risc masivă, reflectată instantaneu în cotații.

Contextul macroeconomic post-pandemic părea să susțină optimismul: Comisia Europeană anticipa relansarea economică în 2021-2022, Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură („FAO”) semnală tensiuni structurale la oferta globală de alimente, iar noua Politică Agricolă Comună promitea investiții în viabilitatea fermelor. Băncile au finanțat companiile agricole plecând

de la ipoteza că nivelurile ridicate de preț se vor menține suficient de mult timp ca să permită rambursarea finanțărilor contractate.

2.2. Anatomia capcanei financiare: timing asimetric și costurile contractate ex-ante

Mecanismul capcanei merită analizat cu precizie, deoarece explică de ce dificultatea a apărut cu o întârziere de 12-18 luni față de debutul schimbărilor de conjunctură. O companie agricolă cu 3.000 de hectare de porumb trebuia să ia decizii de achiziție inputuri în toamna lui 2021 și primăvara lui 2022, pentru o campanie ale cărei venituri urmau să se realizeze în toamna lui 2022 și pe parcursul lui 2023. Momentul angajării cheltuielilor și momentul realizării veniturilor sunt separate prin 6-12 luni. Acesta este deficitul structural fundamental al agriculturii ca industrie: costurile sunt fixate ex-ante, veniturile sunt determinate ex-post de o piață pe care fermierul nu o controlează în nicio măsură.

Îngrășămintele cu azot, componenta cea mai importantă din costurile de producție, au crescut de la 900 lei/tonă în 2020 la peste 4.000 lei/tonă în 2022 (+344% în doi ani). Combinatul Azomureș din Târgu Mureș, singurul producător major de îngrășăminte din România, oprise deja producția în decembrie 2021. Un hectar de porumb care costa 2.500-3.000 lei în 2020 ajunsese la 5.000-6.500 lei în 2022, practic o dublare completă a cheltuielilor de producție.

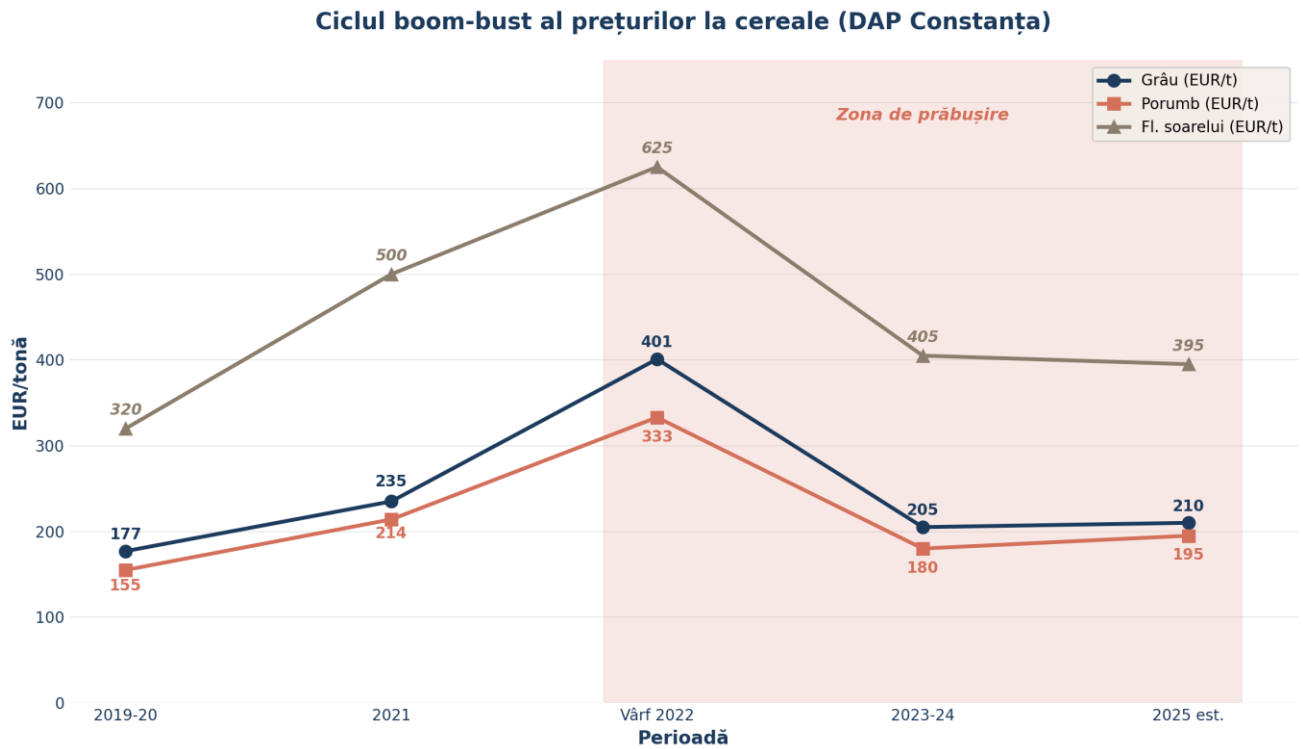
Datele bilanțiere confirmă această evoluție: în 2022, raportul cheltuieli/venituri la nivel de sector era de 86,3% la mediană, confortabil pentru media companiilor. Până în 2024, mediana a crescut la 97,4%, iar proporția de companii cu cost ratio > 95% crescuse de la 23% la 63%. Aceasta este foarfeca vizibilă în date: 40 de puncte procentuale mai multe companii ajunse la limita supraviețuirii.

2.3. Lipsa puterii de control asupra prețului de vânzare: vulnerabilitatea definitivă a sectorului

Sectorul agricol prezintă o caracteristică structurală extrem de importantă care trebuie avută în vedere la analiza cauzelor dificultăților: **fermierul și compania agricolă, indiferent de dimensiunile lor, sunt prin natura activității lor acceptanți de preț (price-takers)**. Ei produc un bun omogen (grâu, porumb, soia, floarea-soarelui) pentru care există o cotație globală stabilită pe bursele din Chicago („CBOT”), Paris (MATIF) și Londra Intercontinental Exchange („ICE”), de actori cu capacitate financiară, informațională și logistică incomparabil mai mare decât orice companie agricolă națională.

Această realitate, simplă ca enunț, devastatoare ca implicație, înseamnă că fermierul investește la momentul T0 (semănatul, contractarea inputurilor, angajarea forței de muncă), dar nu poate cunoaște la momentul T0 care va fi prețul la care va vinde la momentul T1 (recoltarea și comercializarea). El nu are niciun instrument direct de influență asupra prețului de vânzare. El poate decide ce să cultive, pe ce suprafață, cu ce inputuri, dar nu poate decide câți lei va lua pe tona de porumb în octombrie. Această realitate nu este nouă și nu este specifică României, ea caracterizează agricultura globală, însă în România se suprapune cu absența instrumentelor de protecție (hedging), cu lipsa infrastructurii de stocare și cu dependența aproape totală de un număr limitat de traderi pentru comercializarea producției, ceea ce face ca asimetria de putere de negociere să fie și mai accentuată decât în Europa Occidentală sau SUA.

Companiile au plătit cel mai scump pentru inputuri tocmai când prețul produselor urma să scadă. Momentul contractării costurilor și momentul realizării veniturilor au fost structural decuplate, iar această decuplare nu este o eroare managerială, este o proprietate definitorie a agriculturii ca industrie. Ea devine catastrofică doar în combinație cu supraîndatorarea și cu absența totală a instrumentelor de management al riscului de preț.

III. CEL MAI LUNG EVENIMENT DE SECETĂ DIN ISTORIA RECENTĂ A ROMÂNIEI ȘI IMPACTUL SĂU

Dacă scenariul prețurilor înalte cu costuri înalte era un risc financiar gestionabil în teoria unei marje rezonabile, seceta repetată din 2022, 2023 și 2024 a distrus premisa de bază a oricărui calcul de profitabilitate: volumul producției fizice. La un randament suficient de scăzut, contribuția marginală a fiecărui hectar cultivat devine negativă, adică fiecare hectar cultivat adaugă pierdere, nu profit. Aceasta nu este o figură de stil. Este matematica exactă a culturilor de porumb în zone neirigate, în contextul anilor 2022-2024 din sudul României.

3.1. Contextul structural: România în vârtejul celei mai lungi secete din istoria recentă

Secetele din 2022, 2023 și 2024 nu pot fi înțelese ca episoade meteorologice izolate. Ele reprezintă manifestarea consecutivă a unui eveniment de secetă de durată excepțională, care, conform datelor ANM și ale platformei stareaclimei.ro bazate pe 19 stații meteorologice cu observații de lungă durată, a debutat în luna martie 2022 și a continuat, cu o scurtă întrerupere, până în iulie 2025, o durată totală de 41 de luni. Aceasta este cea mai lungă perioadă de secetă din istoria recentă a României, depășind evenimentul catastrofal din 1945-1947 care durase 22 de luni.

Indicatorul Standardized Precipitation-Evapotranspiration Index pe 12 luni („SPEI-12”), care integrează atât deficitele de precipitații, cât și creșterea cererii de evapotranspirație atmosferică indusă de temperaturile ridicate, arată o tendință negativă pronunțată după 2000 și un vârf al severității în august 2024. Aceasta înseamnă că secetele nu sunt determinate exclusiv de lipsa ploilor, ci și de creșterea temperaturilor, care amplifică evapotranspirația și consumă rezervele de umiditate din sol cu o viteză crescută față de deceniile anterioare. Fenomenul este structural și accelerat: secetele devin mai frecvente, mai lungi și mai severe.

ANM, Caracterizare Anuală 2024: „Intervalul 2012-2025 reprezintă cea mai caldă perioadă de 14 ani consecutivi din istoria observațiilor meteorologice naționale.” 2024 este cel mai cald an din istoria măsurătorilor din România, cu o temperatură medie de 11,62°C și o abatere pozitivă de +1,99°C față de mediana 1991-2020. Anomalia față de mediana 1900-2024: +2,36°C - cea mai mare înregistrată vreodată.

Tendența de aridizare confirmă schimbarea structurală a regimului climatic al României. Suprafața afectată de ariditate a crescut de la 10,9% în deceniul 1971-1980 la 40,8% în deceniile 2011-2020 și la 41,5% în intervalul 2021-2024. Cu alte cuvinte, aproape jumătate din suprafața României, inclusiv zonele de câmpie și deal care nu mai sunt protejate de umiditatea din vest, se confruntă acum cu un stres hidric cronic care nu a mai existat în această intensitate în deceniile anterioare. Zonele cele mai afectate sunt exact marile regiuni cerealiere: Câmpia Română, Dobrogea, sudul Moldovei.

3.2. Seceta din 2022: dezastru asimetric pe culturi, primul șoc financiar

Vara anului 2022 a adus una dintre cele mai severe secete pedologice din ultimele decenii. Deficitul de apă din sol a depășit 200 litri per metru pătrat în mari zone din sudul și estul țării, Câmpia Română, Dobrogea, sudul Moldovei, adică exact acolo unde este concentrată suprafața cultivată cu porumb și floarea-soarelui. Efectul a fost asimetric pe culturi: grâul, cu ciclul de vegetație în prima parte a anului, a înregistrat 8,72 milioane tone, acceptabil. Porumbul, cultură de primăvară cu ciclul lung și dependentă de umiditatea estivală, a coborât la 8,04 milioane tone față de 14,82 milioane tone în 2021, o prăbușire de 45,8% într-un singur an. Randamentul mediu: 3.298 kg/ha față de 5.802 kg/ha în 2021.

Caracterizarea meteorologică oficială ANM - 2022

Temperatura medie pe țară în 2022: 10,6°C, cu 1,0°C mai mare decât mediana intervalului de referință 1991-2020. Abaterile pozitive față de mediană au fost înregistrate în nouă din cele 12 luni ale anului, cu maxime de +2,6°C în decembrie. Temperatura maximă absolută din 2022: 41,7°C la Calafat, înregistrată pe 23 iulie în plină perioadă de polenizare a porumbului, cea mai sensibilă din ciclul de vegetație al acestei culturi. Porumbul este o cultură extrem de sensibilă termic în faza de polenizare: temperaturi de peste 36°C pe durata de 6-12 ore în momentul eliberării polenului pot reduce fertilizarea cu 50-80%. La 41,7°C, efectele sunt practic totale în zonele neirigate.

ANM, Caracterizare Anuală 2022: Cantitatea totală de precipitații, medie pe țară: 553,2 mm - cu 18% mai mică decât mediana intervalului de referință standard 1991-2020. Valorile abaterii cantității lunare de precipitații au fost negative în 8 din cele 12 luni ale anului, cu deficit maxim de 68% în octombrie. Cantități sub 400 mm au fost înregistrate în Dobrogea, sudul și estul Munteniei, sud-estul și nord-estul Moldovei. În Delta Dunării valorile au scăzut sub 250 mm. Seceta pedologică din perioada martie-septembrie 2022 a fost recunoscută oficial ca fenomen meteorologic nefavorabil asimilat unei calamități naturale.

Impactul direct asupra culturilor: date oficiale MADR 2022

Indicator	Date oficiale 2022	Sursa
Fermieri afectați de secetă	148.000+ persoane	MADR, OUG despăgubiri 2023
Suprafață calamitată total	1.110.000+ ha	MADR: date centralizate PV constatare
din care: porumb	705.000+ ha (27% din totalul cultivat)	MADR
din care: floarea-soarelui	360.000+ ha	MADR
Județe cu pagube raportate	37 din 41	MADR
Despagubire acordată	335 lei/ha pentru calamitare 100%	OUG despăgubiri culturi primăvară 2022 (adoptată mai 2023)

Seceta pedologică a pus stăpânire pe întreaga țară în anul 2022, România înregistrând în acel an cea mai mică producție de porumb din 2007. Producția de porumb a scăzut cu circa 40-50% față de potențial: un fermier cu 2.000 ha de porumb în Câmpia Română, fără irigații, obținea în 2022 randamente de 1,5-3 tone/ha față de 5,5-7 tone/ha într-un an normal, pe costuri de producție contractate la 5.000-6.500 lei/ha.

Impactul financiar al acestei scăderi de randament este spectaculos. O companie care cultiva 3.000 hectare de porumb, anticipând randament de 6 tone/ha la 250 euro/tonă (venituri 22,5 milioane lei), a obținut efectiv 3,3 tone/ha la prețuri deja în scădere spre 200 euro/tonă (venituri reale 10 milioane lei) aproape 56% sub proiecție, pe un cost de producție deja contractat la 18-20 milioane lei. Ecuația a devenit instantaneu negativă.

Un element critic adesea trecut cu vederea: Ordonanța de Urgență a Guvernului („OUG”) pentru plata despăgubirilor culturilor de primăvară din 2022 a fost adoptată în mai 2023, adică cu aproape un an întârziere față de eveniment. Grantul de 335 lei/ha (circa 67 euro/ha) reprezenta 5-8% din cheltuielile efective de înființare a culturii (800-1.200 euro/ha). Această finanțare tardivă și insuficientă a lăsat companiile să absoarbă singure 92-95% din pierdere, în bilanțuri care nu dispuneau de rezerve pentru o astfel de absorbție.

3.3. Seceta din 2023: cel mai cald an din istoria României. Seceta cumulată din sol

Dacă 2022 a fost un an sever din perspectiva precipitațiilor, 2023 a adus cel mai ridicat nivel de temperaturi din istoria măsurărilor meteorologice din România, atât pe seria 1961-2023, cât și pe seria 1900-2023. Temperatura medie pe țară: 11,38°C, cu 1,78°C mai mare decât mediana 1991-2020.

ANM, Caracterizare Anuală 2023: Anul 2023 se situează pe primul loc în topul celor mai calzi ani din România (seria 1961-2023 și 1900-2023). Temperatura maximă absolută: 42,0°C la Zimnicea (25 iulie) și la Cernavodă (26 iulie) - record național de temperatură. Anomaliile termice au depășit 2°C în sudul țării, în Moldova și în Dobrogea - exact în zonele cu cele mai mari suprafețe cultivate cu cereale. Luna mai 2023: deficit de precipitații de 60% față de normă - critică pentru înrădăcinarea și creșterea timpurie a porumbului și florii-soarelui.

Paradoxul anului 2023 din perspectivă agricolă: deși cantitățile totale de precipitații (661,3 mm, - 1,4% față de mediană) nu au fost dramatic sub normă, distribuția sezonieră a fost profund nefavorabilă. Luna mai, critică pentru înrădăcinarea și creșterea timpurie a porumbului și florii-soarelui, a fost una dintre cele mai secetoase ale ultimilor ani, cu un deficit de 60% față de normă. Combinată cu temperaturi record care au accelerat evapotranspirația și cu stocurile de apă din sol deja epuizate din 2022, aceasta a menținut presiunea asupra culturilor de primăvară.

Seceta cumulativă din sol, efectul invizibil dar decisiv

Un aspect adesea ignorat în analiza impactului secetei anuale este dinamica umidității din sol pe orizonturi adânci. Solul nu se reîncarcă cu apă după o singură iarnă ploioasă, refacerea rezervelor de umiditate la adâncimi de 1-2 metri, relevantă pentru culturile cu rădăcini adânci ca porumbul, necesită mai mulți ani de precipitații normale. Deficitul acumulat din 2022 nu a fost recuperat integral în iarna 2022-2023. Fermierul care intra în campania 2023 pornea de la o rezervă de umiditate în sol mai mică decât în mod normal, chiar dacă iarna adusesse precipitații acceptabile.

Vara lui 2023 a adus valuri de căldură severe care au coincis cu perioadele critice ale polenizării la porumb și umplerii boabelor la grâu. Ziua de 25-26 iulie 2023 a înregistrat temperatura maximă absolută din istoria României, 42,0°C la Zimnicea și Cernavodă. La temperaturi de 40-42°C, daunele la culturile de porumb în faza de polenizare sunt practic totale în zonele neirigate. Producția de porumb a revenit parțial la 8,74 milioane tone (+8,7% față de 2022), dar rămânea cu 41% sub potențialul din 2021.

Profitul net sectorial al companiilor producătoare (eșantion top 500 CAEN 0111) a coborât de la 5,74 miliarde RON în 2022 la 2,15 miliarde RON în 2023, o scădere de 62,5% care confirmă că recuperarea parțială a producției fizice nu compensa nici prețurile mai mici, nici costurile menținute ridicate. Sectorul intra în campania 2024 fără rezerve de capital.

3.4. Seceta din 2024: apogeul crizei. Cel mai cald an, cel mai sever impact agricol

Dacă 2023 stabilise un record termic fără precedent, 2024 l-a depășit. Temperatura medie pe țară: 11,62°C, cu 1,99°C mai mare decât mediana intervalului de referință standard 1991-2020. Anomalia față de mediana 1900-2024: +2,36°C, cea mai mare anomalie termică anuală înregistrată vreodată în România. Toți primii cinci ani dintr-un clasament de 124 de ani aparțin ultimilor 6 ani.

ANM, Caracterizare Anuală 2024: „Conform încadrării în clase de severitate termice a temperaturii medii anuale din 2024, în toată țara a fost extrem de cald. Abaterile temperaturii medii a aerului din 2024 față de mediana intervalului de referință standard (1991-2020) a fost exclusiv pozitivă, iar majoritatea abaterilor au depășit 2,0°C. Valori $\geq 2,5^{\circ}\text{C}$ au fost înregistrate în Oltenia, Muntenia, în nordul Moldovei și în sudul Banatului.” În 5 luni (februarie, martie, iunie, iulie, august), temperatura medie lunară pe țară a fost cea mai ridicată din întreaga perioadă 1961-2024.

Valul de căldură fără precedent în 140 de ani

Vara lui 2024 a adus un fenomen meteorologic pentru care nu există precedent în datele instrumentale ale României. Din 31 mai până în 20 august 2024, România a traversat un val de căldură aproape continuu, cu un număr de zile cu temperaturi de peste 35°C fără precedent în 140 de ani de măsurători.

Particularitatea distructivă a căldurii prelungite față de o singură zi cu temperaturi extreme rezidă în acumularea de stres termic. O cultură de porumb supraviețuiește 24 de ore la 42°C dacă noaptea temperatura scade sub 22°C și dacă solul are umiditate. Nu supraviețuiește 80 de zile cu temperaturi medii diurne de 37-40°C, nopți tropicale (>20°C) și deficit de umiditate cumulat din trei ani consecutivi. Stresul termic prelungit blochează fotosinteza, accelerează îmbătrânirea plantei și produce avortul spicelor la porumb și al capitulelor la floarea-soarelui, practic anulând recolta înainte ca aceasta să se formeze. La floarea-soarelui, dauna raportată de fermieri a atins 80-90% în zonele fără irigații din sudul și estul țării.

Amplourea devastatoare a impactului agricol - date oficiale MADR și OUG 120/2024

Indicator	Date oficiale 2024	Sursa
Suprafață calamitată - culturi primăvară	2.000.000 ha (porumb+fl.-soarelui)	MADR/OUG 120/2024
din care: grad calamitare 70-100%	1.300.000+ ha	OUG 120/2024
din care: grad calamitare 50-70%	270.000+ ha	OUG 120/2024
din care: grad calamitare 30-50%	121.000+ ha	OUG 120/2024
Suprafață calamitată - culturi toamnă 2023	320.000+ ha (din care 200.000 ha grâu)	MADR, date centralizate
Nr. producători agricoli afectați	220.000+	OUG 120/2024
Nr. solicitări evaluare pagube (primăvară)	138.000+	MADR, comunicat oct. 2024
Valoare pierderi estimate (MADR)	200-230 euro/ha	MADR, scrisoare CE aug. 2024
Pierderi totale estimate (Pro Agro)	1,5-1,8 miliarde euro	Federația Pro Agro, oct. 2024
Grant acordat de stat	1.000 lei/ha (200 euro/ha)	OUG 120/2024
Buget total schemă de ajutor de stat	2 miliarde lei (400 mil. euro)	OUG 120/2024

Grantul acordat (200 euro/ha) acoperea cel mult 17-25% din pierderile reale ale fermierilor (costul de înființare a culturii: 800-1.200 euro/ha, fără arendă). 75-83% din pierdere a fost suportată direct din bilanțul companiilor agricole.

3.5. Analiza cumulativă 2022-2024: colapsul producțiilor naționale

Cultură	Producție 2021 (referință)	2022	2023	2024	Pierdere cumulată 2021→2024
Porumb boabe (mii t)	14.821	8.037	8.744	5.972	-8.849 mii t (-59,7%)
Fl.-soarelui (mii t)	2.844	2.107	2.016	1.508	-1.336 mii t (-47,0%)
Grâu (mii t)	10.469	8.719	9.654	9.319	-1.150 mii t (-11,0%)
Rapiță (mii t)	1.375	1.230	1.790	1.181	-194 mii t (-14,1%)

Cultură	Producție 2021 (referință)	2022	2023	2024	Pierdere cumulată 2021→2024
Total cereale (mii t)	27.791	18.861	20.785	17.865	-9.926 mii t (-35,7%)

Sursă: INS TEMPO (AGR109A).

Randament mediu la hectar	2021	2022	2023	2024	Δ% 2021→2024
Porumb (kg/ha)	5.802	3.298	3.982	2.829	-51,2%
Floarea-soarelui (kg/ha)	2.530	1.862	1.832	1.213	-52,1%
Grâu (kg/ha)	4.091	4.004	4.075	4.091	-0,0%

Sursă: INS TEMPO (AGR110A).

Datele de randament sunt poate cele mai revelante pentru magnitudinea impactului. La porumb, în 2024, România obține 2.829 kg/ha - mai puțin de jumătate din randamentul din 2021. Comparativ: Franța 7.500-8.000 kg/ha, Germania 7.200 kg/ha, Austria 8.000 kg/ha. Un fermier fără irigații din sudul României producea, în 2024, de 2,5-3 ori mai puțin decât omologul său din Europa Occidentală, la aceleași costuri globale de inputuri. La aceste randamente, pragul de rentabilitate devine imposibil de atins.

An	Temperatură medie (°C)	Abatere față de mediană 1991-2020	Loc în clasament (1900-an)	Temperatura maximă absolută
2022	10,6 (seria 129 stații)	+1,0°C	#3	41,7°C Calafat (23.07)
2023	11,38 (record)	+1,78°C	#1 (record absolut 1900-2023)	42,0°C Zimnicea/Cernavodă (25-26.07) - record național
2024	11,62 (record)	+1,99°C (+2,36°C față de 1900)	#1 (record absolut 1900-2024)	41,7°C Cernavodă (17.07)

Sursă: ANM Caracterizări Anuale 2022, 2023, 2024.

O constatare statistică cu valoare extraordinară: în topul celor mai calzi cinci ani din istoria măsurătorilor din România (1900-2024), trei sunt 2022, 2023 și 2024 - cei trei ani de criză agricolă analizați. 2023 și 2024 ocupă locul 1 și 2 absolut. Aceasta nu este o coincidență statistică, este confirmarea că schimbarea climatică este un multiplicator al riscului agricol. Ea transformă secetele din evenimente excepționale în regularitate structurală, cu consecințe predictibile și sistemice pentru orice model de business agricol bazat pe culturi neirigate.

Mecanismul financiar al catastrofei: de ce secetele consecutive sunt calitativ diferite de o singură secetă

Etapa 1 - 2022: Pierderea rezervelor. Companiile absorb pierderile din seceta din 2022 utilizând rezervele de capital constituite din profiturile anilor anteriori (2018-2021, ani agricoli în general buni). Unele companii pot rambursa creditele, altele rostogolesc datoriile. Toamna lui 2022, sectorul intră în campania 2023 fără rezerve dar cu bilanțuri tehnic pozitive.

Etapa 2 - 2023: Supraviețuire fără amortizor. Recolta parțial mai bună din 2023 nu compensează pierderile din 2022. Profitul net sectorial scade la 2,15 miliarde RON față de 5,74 miliarde RON în 2022 (-62,5%). Companiile care în 2022 aveau rezerve nu le mai au. Sectorul operează fără niciun buffer de capital.

Etapa 3 - 2024: Colapsul. A treia secetă consecutivă lovește companiile fără niciun buffer. Pierderile din 2024 nu pot fi absorbite. Companiile care au supraviețuit prin rostogolirea creditelor în 2022 și 2023 nu mai pot renegocia finanțările. Fluxul de numerar devine negativ definitiv.

3.6. Lipsa irigațiilor: vulnerabilitatea structurală care transformă riscul climatic în risc financiar

Impactul secetei din 2022-2024 nu a fost egal distribuit pe teritoriul României, el a fost concentrat cu precizie în zonele fără irigații funcționale, care reprezintă peste 95% din suprafața arabilă a țării. Aceasta nu este o coincidență nefericită, este consecința directă a distrugerii sistemului național de irigații după 1990 și a nefinanțării reconstrucției sale în cei 35 de ani care au urmat.

Din cele 3,18 milioane de hectare amenajate cu infrastructură de irigații, proiectate în perioada 1965-1989, mai puțin de 20% din rețeaua de 10.000 km de canale este utilizabilă. Suprafața efectiv irigată anual: 350.000-500.000 hectare, mai puțin de 5% din suprafața arabilă de 9,7 milioane hectare. Programul Național de Reabilitare a Infrastructurii Principale de Irigații, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 793/2016 și actualizat prin HG nr. 988/2022, a alocat fonduri pentru reabilitarea infrastructurii pe o suprafață viabilă de 2,6 milioane hectare. Suma alocată este insuficientă față de amploarea necesarului real, reconstrucția integrală a sistemului necesitând estimativ 10-15 miliarde euro și un orizont de 15-20 ani. La ritmul actual al investițiilor, România va rămâne cu o infrastructură de irigații funcțională sub 10% din suprafața arabilă pentru cel puțin un deceniu.

Cercul vicios al subinvestirii este confirmat de datele INS: utilizarea îngrășămintelor chimice a scăzut de la 741.154 tone substanță activă în 2022 la 718.664 tone în 2024 (-3%), iar îngrășămintele naturale s-au prăbușit de la 18,2 milioane tone la 9,6 milioane tone (-47,4%). Companiile, sub presiunea costurilor, reduc inputurile → randamente mai mici → venituri mai mici → altă rundă de reducere a inputurilor. Un cerc vicios care scade progresiv capacitatea productivă a terenurilor și diminuează capacitatea companiilor agricole de a reveni din drumul spre dificultate.

Datele din 2024 ilustrează diferența concretă: fermierul cu irigații obține 5 tone/ha la porumb. Fermierul fără irigații: 0-1,5 tone/ha, frecvent 0. Diferența de venituri: 5.000-7.500 lei/ha versus 0-1.500 lei/ha la costuri de producție identice de 5.000-6.500 lei/ha. Aceasta este diferența dintre un profit mic și o pierdere certă de 5.000-6.500 lei/ha. Un fermier fără irigații în zona de sud a României nu a mai putut opera profitabil în niciun an din 2022, 2023 și 2024 pentru culturile de primăvară.

Calculul pierderilor cumulate din lipsa irigațiilor (2022 + 2023 + 2024): la un deficit mediu de 6-8 milioane tone pe an față de producția potențială pe suprafața de 2,6 milioane hectare vizată de programul de reabilitare, România a acumulat 25-30 milioane tone cereale neproduse în cei patru ani, echivalentul a 5-6 miliarde euro la prețurile medii de piață. Cu irigații extinse la 2,6 milioane ha, producția ar fi putut fi stabilizată la 25-28 milioane tone chiar și în condiții de secetă. La

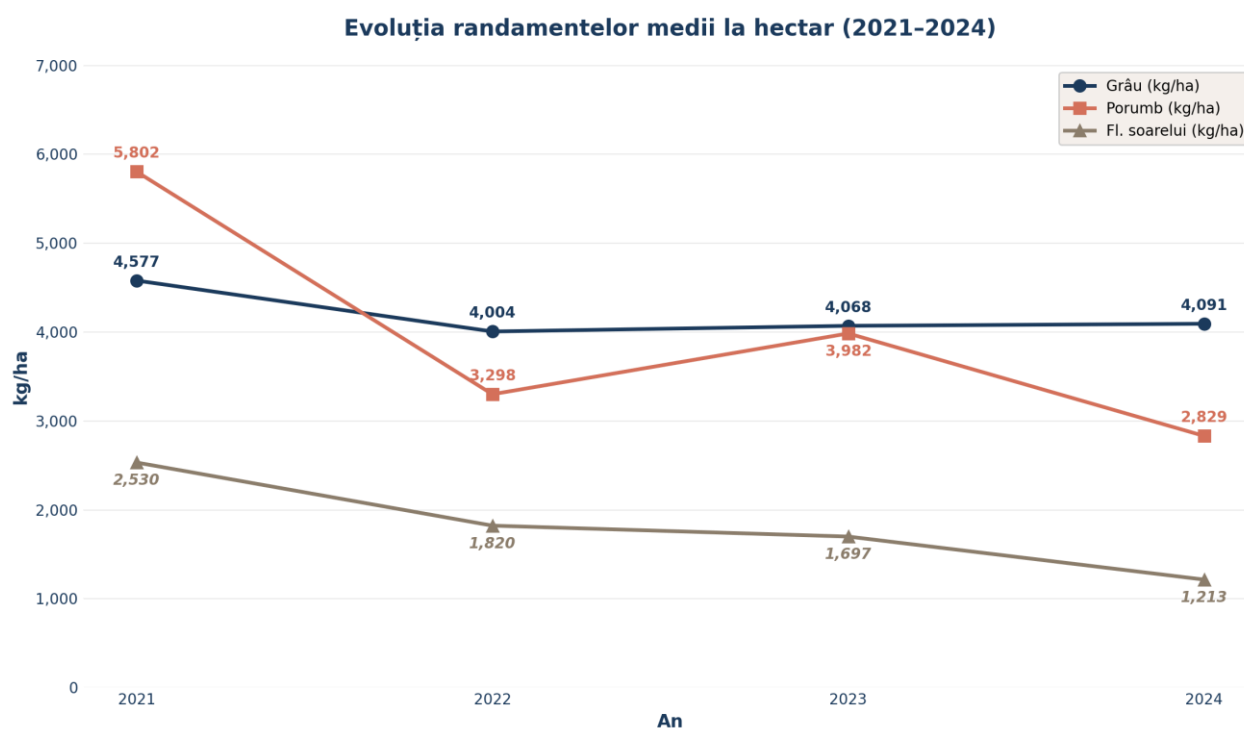
randamentele actuale, în acești ani se obțin 17–20 milioane tone. Diferența de 6–10 milioane tone pe an reprezintă costul anual concret al neinvestirii în irigații.

3.7. Bilanțul financiar al secetei 2022-2024

Legătura dintre indicatorii meteorologici și rezultatele financiare ale companiilor agricole nu este abstractă, este aritmetică și directă. Analiza bilanțieră a 500 companii producătoare (CAEN 0111) din eșantionul INFINEXA confirmă cu precizie transmisia secetei în performanța financiară:

Indicator financiar	2022	2023	2024	Variație 2022→2024
CA netă sector (mld. RON)	43,22	38,40	30,86	-28,6%
Profit net sector (mld. RON)	5,74	2,15	1,72	-70,0%
Marjă profit brut (%)	12,7%	5,6%	5,4%	-7,3 pp
Nr. companii pe pierdere	24	97	98	+308%
Companii cu capital de lucru negativ (% din eșantion)	n/a	n/a	66,2% (333/503)	-
Cash disponibil sector (mld. RON)	1,88	1,85	1,44	-23,4%

Sursă: analiză INFINEXA.

IV. CORIDOARELE DE SOLIDARITATE ȘI EFECTUL DE DISLOCARE AL CEREALELOR UCRAINESE

Al treilea factor al crizei este, paradoxal, un mecanism creat cu bune intenții. Coridoarele de solidaritate au ajutat Ucraina, dar efectul secundar asupra pieței interne românești a fost sever și a acționat exact în momentul în care companiile agricole aveau cea mai mică rezistență.

Înainte de invazia rusă din 24 februarie 2022, Ucraina era al cincilea exportator mondial de cereale, cu 90% din volumul exportat tranzitând porturile de la Marea Neagră: Odesa, Chornomorsk și Yuzhny. Blocada navală impusă de Rusia în primele zile ale războiului a închis practic peste noapte această arteră, amenințând cu o criză alimentară globală: **Ucraina asigură 12% din exporturile mondiale de grâu, 15% din porumb și 50% din uleiul de floarea-soarelui.** Răspunsul Uniunii Europene a fost rapid: în aprilie 2022, Comisia Europeană a creat Coridoarele de Solidaritate, rute terestre și fluviale alternative prin Polonia, România, Ungaria, Slovacia și Moldova, prin care cerealele ucrainene să poată ajunge în porturile europene și de acolo pe piețele mondiale. Concomitent, prin Regulamentul UE 870/2022 din mai 2022, toate produsele agro-alimentare ucrainene au fost scutite de taxe vamale, pentru a facilita și accelera fluxul de export. Obiectivul declarat era umanitar și geopolitic: să mențină Ucraina funcțională ca exportator agricol și să stabilizeze prețurile globale la alimente. România a jucat în acest mecanism un rol central și disproporționat față de dimensiunea sa: prin portul Constanța și rețeaua fluvial-dunăreană, a facilitat tranzitul a 60-65% din totalul exporturilor agricole ucrainene din mai 2022 până în septembrie 2023, mai mult decât oricare alt stat membru al UE.

Problema nu a fost coridorul în sine, a fost că o parte substanțială a cerealelor ucrainene destinate teoretic exportului global a rămas pe piața internă românească, concurând direct cu producția locală.

Amploarea acestui efect de dislocare devine clară în cifre concrete: datele INS transmise Europei Libere în aprilie 2023 arată că România a importat în 2022 aproximativ 2,4 milioane de tone de produse agro-alimentare din Ucraina, față de doar 116.000 de tone în 2021, o creștere de peste 20 de ori în volum și de nouă ori în valoare, de la 128 de milioane de euro la aproape 1,1 miliarde de euro. Ucraina a urcat astfel de pe locul 16 pe locul 4 în topul surselor de importuri agro-alimentare ale României într-un singur an.

Importuri de produse agroalimentare din Ucraina

În 2022, cantitatea de produse agroalimentare importate de România din Ucraina a crescut de peste 20 de ori. Valoric, importurile României din Ucraina în 2022 au fost de aproape 9 ori mai mari decât în 2021.

■ 2021 (date semidefinite) ■ 2022 (date provizorii)

Mii tone

Milioane Euro

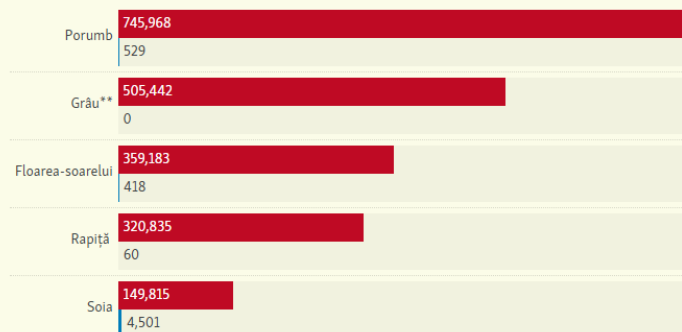
Grafic: Adrian Ardelean • Sursă: Institutul Național de Statistică

Importuri de cereale și vegetale din Ucraina*

În 2022, volumul cerealelor și vegetalelor importate de România din Ucraina a explodat, comparativ cu 2021.

■ 2022 (date provizorii) ■ 2021 (date semidefinite)

*) Datele sunt exprimate în tone.

**) În 2021 importurile totale de grâu au fost de 25 de kilograme.

Grafic: Adrian Ardelean • Sursă: Institutul Național de Statistică

Diferențele sunt și mai spectaculoase la nivel de culturi individuale, direct concurente cu producția românească. România importase în 2021 doar 25 de kilograme de grâu din Ucraina, iar în 2022 cantitatea a depășit 500.000 de tone. Porumbul a trecut de la 529 de tone la aproape 750.000 de tone. Floarea-soarelui de la 418 tone la 360.000 de tone. Rapița de la 60 de tone la 320.000 de tone. Privite împreună, importurile de cereale și oleaginoase din Ucraina au fost în 2022 de aproximativ 200 de ori mai mari decât în 2021 pentru categoriile direct concurente cu producția românească.

Mecanismul prin care această masă de cereale a deprimat prețurile interne nu a necesitat ca toți traderii să cumpere exclusiv ucrainean. Era suficient că puteau să o facă. Traderii cu operațiuni locale au achiziționat cerealele ucrainene, fie direct, fie prin intermediari, și le-au introdus în circuitul comercial, uneori amestecate cu producția românească. Fermierul român care își oferea grâul la silozul traderului știa că acesta are acces la o alternativă mai ieftină, scutită de taxe vamale. Aceasta a eliminat practic puterea sa de negociere și a împins prețul de achiziție spre niveluri care nu mai acopereau costurile de producție contractate în iarna anterioară.

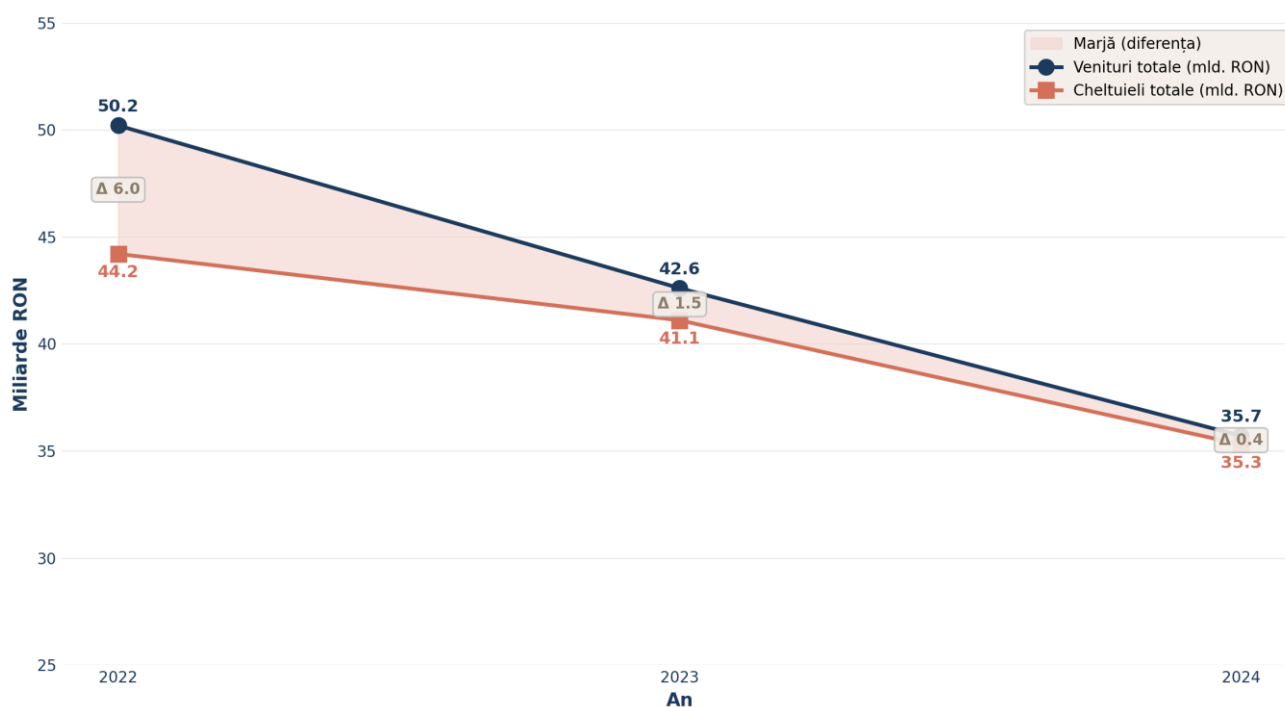
România a implementat în toamna lui 2023 un mecanism de licențiere obligatorie a importurilor de cereale ucrainene, prelungit prin lege până la 31 decembrie 2026. Măsura a venit cu întârziere față de vârful impactului, datele INS arată că paguba principală s-a produs în 2022, când piața internă a absorbit cantități fără precedent la prețuri sub costul de producție al fermierilor români, dar a contribuit la normalizarea parțială a pieței interne în 2024 și 2025.

V. EFECTUL FOARFECĂ: MECANISMUL EXACT AL DISTRUGERII MARJELOR

Termenul tehnic pentru situația din 2022-2024 este efectul foarfecă: convergența accelerată a cheltuielilor spre nivelul veniturilor, care elimină marja operațională. Termenul generic obscurează totuși cronologia exactă și mecanismul de rigiditate asimetrică, esențiale pentru a înțelege de ce unele companii au supraviețuit și altele nu.

Efectul foarfecă: convergența cheltuielilor spre venituri

5.1. Cronologia prăbușirii prețurilor

Grâul MATIF a atins maximul de 435 euro/tonă în mai 2022. În august 2022, acesta deja coborâse la 310 euro/tonă (-29% în trei luni) pe fondul deblocării parțiale a coridoarelor și primelor estimări pozitive ale recoltelor din emisfera nordică. Până la recolta din vara lui 2023, prețul coborâse sub 230 euro/tonă. Porumbul: de la 340 euro/tonă la 200-215 euro/tonă. Floarea-soarelui: de la 800-900 dolari/tonă la 400-425 dolari/tonă. La finalul lui 2025, grâul MATIF se apropia de minimele istorice, sub 210 euro/tonă.

Ceea ce face această dinamică deosebit de distructivă este asimetria temporală: companiile și-au angajat costurile la prețuri din iarna 2021/2022, la sau aproape de maximul conjuncturii. Veniturile s-au realizat tocmai pe traiectoria descendentă. Cu cât o companie a contractat mai agresiv la costuri mai mari, cu atât expunerea la reversare a fost mai mare.

Cultură	Pre-pandemie	2021	Vârf 2022	2023-24	2025 est.
Grâu DAP Constanța (EUR/t)	170-185	220-250	401	186-223	189-230
Porumb DAP Constanța (EUR/t)	145-165	200-220	333	165-195	180-210
Fl.-soarelui DAP Ct (EUR/t)	300-340	470-530	600-650	380-430	370-420

5.2. Rigiditatea cheltuielilor: de ce nu s-au adaptat costurile cu aceeași viteză

Cheltuielile totale ale sectorului de producție au scăzut cu doar 20,3% față de o scădere de 28,9% a veniturilor. Aceasta este inima foarfecei: cheltuielile sunt mai rigide la scădere decât veniturile. Motivul este structural: rate bancare contractate pe 12 luni, arende angajate pe termen lung, salarii care nu pot fi reduse proporțional, contracte cu furnizori de inputuri cu penalități de reziliere.

Consecința aritmetică: profitul net sectorial s-a comprimat de la 5,74 miliarde RON în 2022 la 1,72 miliarde RON în 2024 (-70%). 53 de companii au trecut din profit semnificativ în 2022 în pierdere în 2024, față de doar 2 care au reușit traiectoria inversă. Raportul 26.5:1 este măsura unidirecționalității deteriorării.

BNR, Raport Anual 2024: Durata medie de plată a furnizorilor a crescut la 83 de zile (71→78→83), iar durata de recuperare a creanțelor la 93 de zile (84→86→93). Ambele depășesc cu mult termenul legal de 60 de zile. În agricultură, durata medie de încasare a creanțelor atinge 142 de zile - a doua cea mai lungă din economie, după imobiliare (232 zile).

Statistică definitorie: o companie agricolă tipică din eșantion așteaptă în medie 142 de zile să-și încaseze creanțele, dar trebuie să-și plătească furnizorii la 60 zile. Diferența de 82 de zile este finanțată integral din credit comercial sau bancar. Aceasta nu este o problemă de management, este o problemă structurală a sectorului, confirmată de BNR.

VI. RADIOGRAFIA BILANȚIERĂ A 500 DE PRODUCĂTORI AGRICOLI

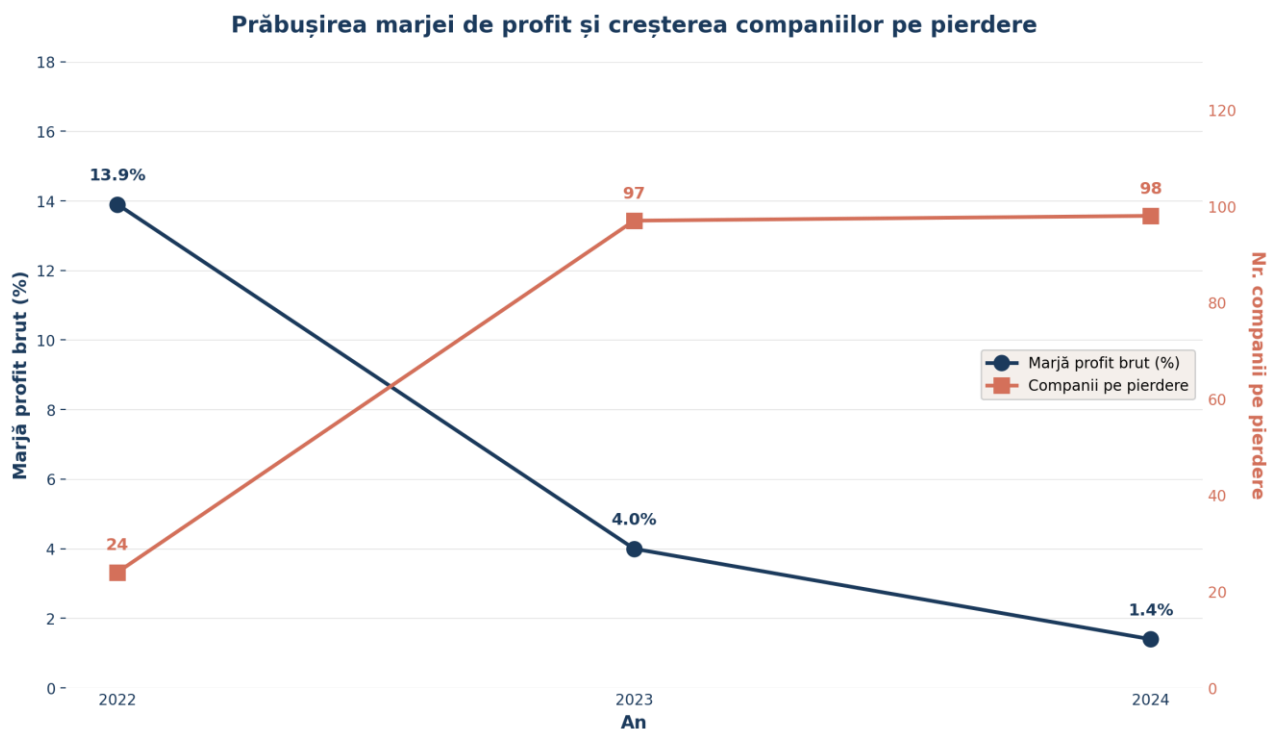
Analiza datelor bilanțiere a 500 companii producătoare de cereale și oleaginoase (CAEN 0111) pe intervalul 2022-2024 produce prima radiografie cantitativă completă a crizei. Cifrele nu mint și nu se lasă interpretate optimist. O mențiune importantă metodologică: pe baza concluziilor trase din analiza situațiilor financiare ale companiilor ajunse în stare de insolvență și administrate de INFINEXA, situațiile financiare ale unora dintre companiile din sector nu reflectă în totalitate poziția financiară reală a acestora, constatându-se o tendință de nereflectare a performanțelor reale pe fondul dorinței de menținere a bonității financiare față de finanțatori. Prin urmare, datele de mai jos reprezintă minimum deteriorării reale.

6.1. Indicatori agregați

Indicator	2022	2023	2024	Δ% 2022→2024
CA netă (mld. RON)	43,22	38,40	30,86	-28,6%
Profit net (mld. RON)	5,74	2,15	1,72	-70,0%
Marjă profit brut (%)	12,7%	5,6%	5,4%	-7,3 pp
Nr. companii pe pierdere	24	97	98	+308%
Cash disponibil (mld. RON)	1,88	1,85	1,44	-23,4%

Indicator	2022	2023	2024	$\Delta\%$ 2022→2024
Rata lichidității curente	0,86x	0,79x	0,74x	-0,12x

Sursă: analiză INFINEXA.

6.2. Indicatorii de stres real: distribuția contează mai mult decât media

Capital de lucru negativ: 333 din 503 companii (66,2%) aveau la finalul lui 2024 active circulante mai mici decât datoriile totale. Cifra de afaceri cumulată a acestor companii: 26,08 miliarde RON - 85% din totalul sectorial. Problema nu este marginală. Afectează miezul sectorului.

Cash insuficient: 200 de companii aveau cash disponibil sub 1% din totalul datoriilor - nivelul la care orice scadență neașteptată sau refuz de refinanțare produce instantaneu incapacitate de plată.

Levier excesiv: 190 de companii (față de 166 în 2022) prezentau datorii de cel puțin 2x capitalurile proprii. La prețuri depresate și volume reduse, serviciul datoriei devine insuportabil la acest nivel de îndatorare.

Companii cu risc maxim (3-4 criterii simultane): 139 de companii cu o cifră de afaceri cumulată de 7 miliarde RON prezintă simultan: pierdere operațională, levier >3x, capital de lucru negativ și cash <2% din datorii. Aceasta este coada distribuției care alimentează valul de insolvențe din 2025-2026.

Indicator bilanțier	2022	2023	2024	$\Delta\%$ 2022→2024
Active totale (mld. RON)	62,58	64,16	61,67	-1,5%
Active imobilizate (mld. RON)	30,95	34,75	35,50	+14,7%

Indicator bilanțier	2022	2023	2024	Δ% 2022→2024
Active circulante (mld. RON)	31,64	29,41	26,18	-17,3%
Datorii totale (mld. RON)	36,63	37,29	35,37	-3,4%
Zile stocuri	135	129	155	+20 zile
Zile creanțe	114	129	132	+18 zile

Sursă: analiză INFINEXA.

Creșterea zilelor de stocuri de la 135 la 155 în 2024 nu este o coincidență, reflectă exact situația în care companiile nu reușesc să vândă la prețul dorit și amână vânzarea, speculând o creștere de preț care nu vine. Stocurile nevândute înseamnă cash imobilizat, costuri de depozitare și risc de devalorizare suplimentară. Rata lichidității curente sub 0,74x înseamnă că activele lichidabile pe termen scurt nu mai acoperă nici 74% din datoriile scadente pe termen scurt - semnalul clasic al unei industrii care și-a epuizat rezervele de lichiditate operațională.

BNR, Stabilitate Financiară dec. 2025: „Persistența pierderilor rămâne o vulnerabilitate a sectorului companiilor nefinanciare.” Dintre cele 305.000 firme cu pierderi în 2024, 26% (80.000 firme) au înregistrat un rezultat financiar negativ în fiecare dintre ultimii trei ani. Agricultură se menține în zona de risc din perspectiva indicatorilor de sănătate financiară sectoriali BNR.

Dinamica individuală definitorie: 53 companii au trecut din profit în 2022 → pierdere în 2024; doar 2 companii au traiectoria inversă. Raportul 26,5:1 este măsura exactă a unidirecționalității deteriorării sectoriale. Criza nu s-a oprit și nu s-a inversat spontan pentru niciunul dintre actorii afectați.

VII. VULNERABILITĂȚILE INTERNE CARE AU TRANSFORMAT CRIZA ÎN CATASTROFĂ

Criza externă nu explică singură diferența de evoluție între companii. Analiza datelor individuale arată că companiile cu bilanțuri solide au supraviețuit aceluiași condiții externe. Diferența nu a fost norocul, a fost structura financiară, gradul de îndatorare, calitatea managementului riscului. Vulnerabilitățile interne nu au cauzat criza, dar au determinat amplitudinea cu care fiecare companie a absorbit-o.

7.1. Supraîndatorarea pro-ciclică: cel mai frecvent mecanism de amplificare

Companiile care în 2021-2022 au accesat credite suplimentare pentru a achiziționa sau închiria teren suplimentar, pentru a cumpăra utilaje noi sau pentru a stoca producția speculând continuarea creșterii prețurilor, au intrat în 2023-2024 cu un serviciu al datoriei dimensionat pentru venituri de ciclu favorabil. Datoriile totale au rămas ridicate (36,63 → 35,37 mld. RON), reducerea de 3,4% fiind modestă față de scăderea de 28,6% a cifrei de afaceri. 190 de companii prezintă datorii de cel puțin 2x capitalurile proprii - față de 166 în 2022.

7.2. Lipsa managementului riscului de preț: speculatori neintenționați pe piața globală

Marea majoritate a companiilor agricole românești operează fără niciun instrument de hedging al prețurilor - fără contracte forward, fără vânzare futures pe MATIF sau CBOT, fără opțiuni. 100% din producție este vândută la prețul spot al momentului. O companie agricolă franceză echivalentă ar fi putut bloca 30-50% din producția estimată la prețuri de vârf chiar din momentul semănăturii. Absența hedging-ului nu este o eroare izolată - este o consecință a culturii financiare a sectorului și

a lipsei de instrumente specializate pe piața românească. Rezultatul: fiecare companie agricolă românească este, prin design, un speculator net pe piața de mărfuri - cumpără inputuri la prețuri de piață și vinde producția la prețuri determinate de conjunctura globală, fără nicio protecție.

7.3. Finanțarea ciclică pe termen scurt

Agricultura are un ciclu de producție de 6-12 luni, dar este finanțată predominant prin credite revolving cu scadențe de 12 luni. Circuitul vicios: recoltă slabă → venituri insuficiente pentru rambursare → necesitate de refinanțare → bancă cere garanții suplimentare sau reduce limita → companie cu inputuri reduse → randamente mai mici → alt ciclu slab. BNR arată că una din cinci firme agricole a raportat respingerea cererii de credit bancar.

BNR, Stabilitate Financiară dec. 2025: „Creditele primite de la instituțiile financiare autohtone (bănci și IFN) continuă să reprezinte o pondere modestă în totalul surselor de finanțare, respectiv 8,8%, la fel ca în 2023.” Datoriile comerciale (465,8 mld lei, 17,4% din pasiv) sunt principala sursă de finanțare a companiilor românești - o structură fragilă în perioade de stres.

7.4. Monocultura: absența diversificării naturale a riscului

Comaniile bazate exclusiv pe trio-ul grâu-porumb-floarea-soarelui s-au confruntat cu un risc de concentrare maxim: toate trei culturi au fost afectate simultan de secetă și de concurența ucraineană, iar astfel nu a existat nicio cultură din portofoliu cu evoluție favorabilă care să compenseze pierderile. Ca și contraexemplu, rapița a menținut prețuri mai rezistente pe MATIF (470-500 euro/tonă în 2023-2024) față de porumb (200-215 euro/tonă), iar astfel companiile cu portofoliu diversificat au beneficiat de un buffer natural.

7.5. Cercul vicios al capitalului de lucru negativ

Literatura de restructurare descrie mecanismul cunoscut ca doom loop - cercul vicios din care o companie nu mai poate ieși fără intervenție externă odată ce capitalul de lucru devine persistent negativ. Mecanismul: capital de lucru negativ → imposibilitate plată furnizori la termen → furnizorii cer avans sau preț mai mare → marjă mai mică → profit epuizat în serviciul datoriei → capital propriu erodat → credit mai redus → inputuri reduse → randamente mai mici → capital de lucru și mai negativ. La finalul lui 2024, 333 din 503 companii analizate (66%) se aflau în această situație. Nu toate vor intra în insolvență - unele vor găsi soluții de refinanțare, însă un număr semnificativ are ciclul blocat și nu poate ieși fără o restructurare formală a datoriilor.

Nicio cauză externă nu poate justifica în totalitate dificultățile. Companiile care au traversat aceleași condiții externe cu structuri financiare solide au supraviețuit. Diferența nu a fost norocul - a fost disciplina financiară, nivelul de îndatorare și capacitatea de diversificare a riscului.

VIII. OLIGOPOLUL CEREALIER GLOBAL ȘI CRIZA ÎN TRADING: DE CE FERMIERUL NU CONTROLEAZĂ PREȚUL DE VÂNZARE

Acest capitol abordează o realitate structurală pe care nicio companie agricolă nu o poate modifica individual: piața globală de cereale este dominată de câțiva actori cu o putere de negociere, informațională și financiară incomparabil mai mare. Consecința directă pentru fermierul român este că prețul său de vânzare este în mare parte determinat în afara granițelor țării și în afara controlului său.

Există o asimetrie fundamentală în orice lanț valoric agricol care nu a primit atenția analitică pe care o merită: fermierul și compania agricolă, indiferent de dimensiunea lor, sunt prin natura activității lor acceptanți de preț (price-takers în terminologia economică). Ei produc un bun omogen, grâu, porumb, soia, floarea-soarelui, pentru care există o cotație globală unică, stabilită pe bursele din Chicago (CBOT), Paris (MATIF) și Londra (ICE), de actori cu capacitate financiară, informațională și logistică incomparabil mai mare decât orice fermier sau companie agricolă națională. Înțelegerea completă a crizei din agricultura românească impune disecarea acestei asimetrii de putere - care nu este o anomalie, ci mecanismul fundamental al lanțului valoric cerealier global.

8.1. Arhitectura oligopolului cerealier global: ABCCD

Conform estimărilor convergente ale mai multor surse independente (Parlamentul European, ETC Group și SOMO) comerțul global cu cereale și oleaginoase tinde să fie concentrat într-un număr extrem de mic de companii. Grupul este cunoscut sub acronimul ABCCD: Archer Daniels Midland (ADM), Bunge (care a absorbit Viterra în iulie 2025), Cargill, COFCO International și Louis Dreyfus

Company (LDC). Estimările privind cota de piață a acestui grup variază în funcție de metodologie, sursele credibile disponibile indicând un interval de 70-90% din comerțul global cu cereale comerciale.

Companie	Sediu	Venituri (aprox.)	Prezență globală	Poziție strategică
Cargill	Minneapolis, SUA	160 mld USD (2024)	70 țări, 125 piețe	Cel mai mare trader privat din lume
Bunge (incl. Viterro)	St. Louis, SUA	100 mld USD (post-fuziune 2025)	40+ țări, 300+ silozuri	#2 după fuziunea cu Viterro (2 iulie 2025)
ADM	Chicago, SUA	88 mld USD (2024)	200+ țări	Prelucrare uleiuri, etanol, aditivi
COFCO International	Beijing/Geneva	100 mld USD (2023)	Prezență globală	Braț de trading al statului chinez
Louis Dreyfus	Geneva, Elveția	52 mld USD (2023)	100+ țări	Specializat cereale, bumbac, zahăr

8.2. Mecanismele de control al prețului

Mecanismul 1. Bursele de derivate: MATIF și CBOT ca puncte de referință

Prețul de referință global al grâului se formează pe MATIF (Paris), al porumbului și soiei pe CBOT (Chicago) și al rapiței pe ICE Futures Europe (Londra). La aceste piețe participă fonduri de investiții, hedge funds, bănci de investiții și traderi de mărfuri, actori ale căror poziții nete influențează semnificativ prețul pe termen scurt, indiferent de producția sau consumul fizic de cereale. Rezultatul: prețul care ajunge la fermierul român este parțial determinat de decizii luate la New York, Londra sau Singapore.

Mecanismul 2. Basis-ul: marja ascunsă

Prețul efectiv pe care îl primește un fermier român pentru grâul său nu este prețul MATIF, este prețul MATIF plus sau minus un „basis” (baza). Basis-ul este diferența dintre prețul de referință pe bursă și prețul efectiv la locul livrării (în cazul nostru, DAP Constanța sau franco-siloz al traderului). Basis-ul include: costul de transport de la câmp la siloz și port, costul de stocare, costul financiar al traderului pentru perioada de detenție a mărfii, o primă pentru riscul de calitate, și, semnificativ, marja de profit a traderului.

Din toate componentele basis-ului, singura pe care traderul o determină în mod direct și unilateral este marja sa. Fermierul nu vede detaliile calculului basis-ului. El primește un preț oferit de trader și are alegerea de a accepta sau de a refuza. Dacă toți traderii dintr-o piață locală aplică basis-uri similare, ceea ce se întâmplă frecvent în piețele cu puțini cumpărători, fermierul nu are alternativă reală de negociere. Concret: dacă grâul MATIF se tranzacționează la 220 euro/tonă și traderul oferă fermierului 185 euro/tonă (basis de -35 euro), fermierul nu poate ști dacă basis-ul de -35 euro este justificat economic sau include o marjă de profit suplimentară. Opacitatea informațională este un instrument de putere.

Mecanismul 3. Controlul infrastructurii

Marile companii de trading controlează infrastructura fizică a lanțului de distribuție a cerealelor. Controlul infrastructurii creează o barieră de intrare masivă pentru potențialii competitori, cineva care ar vrea să concureze cu o mare companie de trading ar trebui să investească miliarde de dolari în silozuri, terminale portuare și flote de transport înainte de a putea achiziționa prima tonă de cereale de la un fermier. România ilustrează perfect acest mecanism: terminalele de cereale din portul Constanța sunt operate de câteva companii, în majoritate subsidiare ale marilor traderi globali. Un fermier care nu vinde prin unul dintre acești traderi nu are acces practic la export. El poate vinde local, la prețuri și mai mici (reflectând absența exportului ca alternativă). Aceasta este definiția textbook a puterii de negociere: traderul cu terminal în port are putere de negociere mult mai bună decât fermierul.

Mecanismul 4. Asimetria informațională

Marile companii de trading investesc sute de milioane de dolari anual în informații pe care fermierul nu le are și nu le poate obține. Marii traderi de cereale au rețele de analiști globali care monitorizează în timp real: condițiile meteorologice și starea culturilor în toate regiunile producătoare majore, pozițiile nete pe futures ale fondurilor speculative, stocurile globale și dinamica importurilor, deciziile de politică comercială ale guvernelor (taxe de export, cote, embargo). Companii specializate oferă servicii de observare a culturilor din satelit, subscrise de traderi pentru a estima recoltele cu luni înainte de recoltare, mai rapid decât datele oficiale INS. Un trader care știe în luna iulie că recolta de porumb a României va fi cu 30% sub medie, cu trei luni înainte ca INS să publice estimările oficiale, poate lua decizii de stocare, arbitraj și pricing cu un avantaj informațional enorm față de fermieri.

Mecanismul 5. Puterea financiară

Marile companii de trading au acces la lichidități pe care fermierilor din România le este practic imposibil să le acceseze la aceleași condiții. Marii traderi de cereale au linii de credit revolving de zeci de miliarde de dolari cu marile bănci globale și emit obligațiuni corporative în piața de capital pentru a se finanța la costuri mult mai accesibile. Aceste surse de finanțare le permit traderilor să achiziționeze cantități uriașe de cereale pe credit, să le stocheze câteva luni și să le vândă când prețul este favorabil, o strategie de speculație pe marje pe care niciun fermier individual nu o poate replica. În multe piețe emergente, traderii joacă indirect rolul de bancă pentru fermieri, prin contracte de pre-finanțare a inputurilor, care creează o relație de dependență financiară ce este simultan și o relație de dependență comercială.

Mecanismul 6. Hedgingul traderilor versus expunerea fermierilor

Cel mai subtil mecanism de putere al marilor traderi este accesul lor complet și sofisticat la piețele de derivate agricole. Un mare trader care cumpără 100.000 de tone de grâu de la fermieri români poate simultan vinde futures MATIF pentru 100.000 de tone (short position), blocând astfel prețul de vânzare viitor indiferent de evoluția pieței. Fermierul român, care a produs aceleași 100.000 de tone (distribuite între 20 de fermieri cu câte 5.000 de hectare), nu are capacitatea de a accesa piețele futures: nu are contul de margin la un broker futures, nu are expertiza operațională, nu are know-how-ul pentru a construi o strategie de hedging. Prin urmare, el suportă integral riscul de preț, în timp ce traderul și-l elimină.

Marele trader este un arbitru sofisticat, hedger complet și speculator oportunist simultan. Fermierul este un producător cu 100% expunere la riscul de preț, fără instrumente de protecție. Această diferență de profil de risc se reflectă direct și inevitabil în prețul de tranzacție, fermierul vinde mai ieftin pentru că nu-și poate gestiona riscul, iar traderul încasează această primă de risc ca marjă.

8.3. De ce nici companiile agricole mari din România nu controlează prețul de vânzare

Un argument frecvent este că problema puterii de negociere se aplică fermelor mici, nu marilor companii agricole integrate. Datele infirmă această intuiție. Chiar și cea mai mare companie agricolă din România, cu zeci de mii de hectare sub gestiune și o cifră de afaceri de ordinul miliardelor de lei, rămâne structural un price-taker față de marii traderi de cereale.

Analiza Porter aplicată la poziția producătorului agricol român

Aplicând modelul celor cinci forțe Porter (Michael E. Porter, Competitive Advantage, 1985) la poziția producătorului agricol pe piața cerealelor, tabloul este complet nefavorabil. Rivalitatea competitivă între fermieri: mulți producători, produs omogen, licitație la prețul traderului, concurență directă și maximă. Puterea de negociere a cumpărătorilor (traderi): ABCCD controlează 70-90% global, oligopson local, infrastructură portuară în mâna traderilor, putere extrem de ridicată. Puterea furnizorilor de inputuri: oligopol la semințe (Corteva, Syngenta, BASF) și îngrășăminte (Yara, Koch, producători asiatici), presiune ridicată pe costuri. Amenințarea produselor substituibile: cerealele ucrainene și producțiile din alte țări presează prețurile interne.

Concluzia: producătorul agricol român ocupă poziția structurală cea mai nefavorabilă posibilă dintr-un lanț valoric dominat de un oligopol global.

8.4. Vulnerabilitățile specifice agriculturii românești

Absența hedgingului agricol: Fermierii români nu au acces practic la instrumente de hedging a prețului la cereale. Bursa Română de Mărfuri („BRM”) oferă instrumente limitate față de MATIF sau CBOT. Băncile nu au produs sistematic produse de tip price insurance sau commodity swap pentru fermieri. Cooperative cu capacitate reală de hedging nu există la scara necesară. Rezultatul: 100% din producția românească de cereale este vândută la prețul spot, fără nicio protecție față de scăderile de preț survenite între angajarea costurilor și comercializarea recoltei.

Lipsa infrastructurii proprii de stocare: Circa 40-50% din producția națională de cereale nu dispune de stocare proprie și trebuie vândută imediat post-recoltare, în momentul în care oferta este maximă și prețul, prin urmare, este cel mai mic. Traderii stochează și vând la prețul cel mai mare (primăvara, când stocurile globale se reduc). Diferența de câteva zeci de euro per tonă reprezintă un transfer de valoare de la producătorii fără silozuri la traderii cu silozuri.

Dependența de credit pe termen scurt - vânzarea forțată: Sectorul este finanțat predominant prin credite revolving cu scadențe de 12 luni, care se maturizează în mod tipic toamna, exact când fermierul trebuie să vândă pentru a rambursa. Dacă prețul de piață din toamnă este nefavorabil, fermierul nu are opțiunea de a stoca și de a aștepta, vinde pentru că trebuie să-și plătească banca. Traderii știu acest lucru și pot oferi prețuri mai mici, știind că alternativa fermierului de a nu vinde acum nu este realistă. Nu este un comportament ilegal, este exploatarea legitimă a unei asimetrii structurale.

Concluzie sintetică: puterea asimetrică a marilor traderi față de agricultori nu este o problemă pe care o companie agricolă o poate rezolva individual, indiferent de calitatea managementului său. Ea este o problemă structurală a pieței globale de cereale, iar recunoașterea acestei realități este primul pas spre o restructurare care nu repetă ciclul anterior.

8.5. Criza în trading-ul cerealier românesc: colaps mai sever decât la producători

Analiza sectorului de trading cerealier (CAEN 4621) pe intervalul 2021-2024 produce rezultate contraintuitive: sectorul care a intermediat cel mai mult profit din maximele de preț din 2022 a suferit și cea mai severă deteriorare relativă atunci când prețurile au scăzut. Traderii care nu și-au hedgat stocurile au produs pierderi masive din devalorizarea lor.

Indicatori agregați - traderi CAEN 4621

Indicator	2021	2022	2023	2024	Δ% 2022→2024
CA netă (mld. RON)	96,4	126,9	121,1	74,7	-41,2%
Marja brută (%)	1,8%	2,4%	0,6%	0,9%	-1,5 pp
Nr. companii pe pierdere	47	48	81	85	+77%
Datorii totale (mld. RON)	23,3	27,9	30,6	23,4	+0,5%
Stocuri (mld. RON)	14,0	15,6	13,6	10,9	-22,1%

Sursă: analiză INFINEXA.

Anatomia evoluției marilor traderi din România

Companie	CA 2022 (mld. RON)	CA 2024 (mld. RON)	Δ CA	P/L 2024 (mil. RON)
COFCO International Romania	7,65	1,92	-74,9%	-96,0M pierdere
Ameropa Grains SA	8,57	4,00	-53,3%	-57,3M pierdere
Viterra Romania	4,88	1,89	-61,3%	+23,8M profit
Cargill Agricultura SRL	5,59	3,51	-37,2%	+13,4M profit
ADM Romania Trading	4,16	2,24	-46,2%	+52,5M profit
Al Dahra Agriculture Romania	n/a	1,03	n/a	-22,2M pierdere

Sursă: analiză INFINEXA.

Cazul COFCO International Romania este printre cele mai revelatoare din eșantionul analizat. COFCO este subsidiara română a COFCO International, unul dintre cei mai mari traderi globali de mărfuri agricole, deținut de statul chinez. Cu o cifră de afaceri de 7,65 miliarde RON în 2022, se număra printre primii doi traderi de cereale din România. Până în 2024, cifra de afaceri a coborât la 1,92 miliarde RON, o contracție de 74,9% în doi ani, cu pierdere netă de 96,1 milioane RON. Datele bilanțiere disponibile sugerează că mecanismul principal a fost acumularea de stocuri la prețuri ridicate (0,65 miliarde RON în stocuri în 2022, datorii crescute la 1,23 miliarde RON în 2023),

valorificate ulterior într-un context de prețuri semnificativ mai mici. Pe baza informațiilor publice disponibile, compania pare să fi adoptat o strategie pasiv-optimistă în gestionarea riscului de stoc, în loc de una de risk management activ, motivațiile interne ale acestei decizii nefiind accesibile din exterior.

Prin contrast, Viterro Romania, parte din grupul global Viterro, acum integrat în Bunge, pare să fi optat pentru repliere strategică deliberată: cifra de afaceri a scăzut de la 5,58 miliarde RON în 2023 la 1,89 miliarde RON în 2024 (-66,1%), însă compania a rămas profitabilă (+23,8 milioane RON). Datele disponibile indică o reducere accelerată a stocurilor în locul menținerii lor, acceptând un volum mai mic pentru a limita expunerea la devalorizare. Dacă această interpretare este corectă, diferența de abordare în gestionarea riscului de stoc între cele două companii s-a tradus într-o diferență de aproximativ 120 de milioane RON în rezultatul final, o ilustrare a modului în care deciziile operaționale pot amplifica sau atenua impactul aceluiași context extern.

Statistica definitivă pentru traderi: sectorul CAEN 4621 a scăzut de la 126,9 miliarde RON CA în 2022 la 74,7 miliarde RON în 2024 (-41,2%) - o deteriorare mai severă decât la producători (-28,6%). La o marjă brută de 0,9%, sectorul operează practic la pragul de pierdere structurală. 19 companii prezintă simultan pierdere netă și declin CA >50% - candidatele cele mai probabile la proceduri de insolvență sau concordat preventiv în 2025-2026.

IX. PROPAGAREA CRIZEI PE LANȚUL VALORIC: DE LA FERMIER LA BANCĂ

Criza nu s-a oprit la nivelul fermei. Ea s-a propagat în ambele direcții, în aval spre traderi și procesatori, și în amonte spre distribuitorii de inputuri, băncile creditoare și companiile de leasing. Înțelegerea acestei propagări este esențială pentru orice creditor sau furnizor care evaluează expunerea proprie.

Fermierul care nu încasează la timp sau vinde sub cost nu mai poate achita datoriile față de distribuitorul de inputuri, față de societatea de leasing, față de bancă, față de arendator. Distribuitorul de inputuri, cu creanțe neîncasate de la fermieri și cu stocuri finanțate prin credit bancar, transferă presiunea spre producătorii de semințe, pesticide și îngrășăminte. Traderul, la rândul lui, cumpărase cereale la prețuri de vârf și trebuia să le vândă la prețuri mai mici, generând pierderi directe.

BNR, Stabilitate Financiară dec. 2025: „Companiile subcapitalizate pot avea un rol disruptiv în relațiile comerciale dintre firmele din economie, atât în aval, pe lanțul de clienți, cât și în amonte, pe lanțul de furnizori.” Agricultura reprezintă 8% din tranzacțiile cu companii subcapitalizate în calitate de clienți și 7% ca furnizori - sector cu pondere semnificativă în riscul sistemic de propagare a dificultăților financiare.

Verigă	Mecanismul de presiune	Efectul tipic	Exemplu concret
Producător agricol	Recoltă slabă + preț mic + costuri ridicate	Capital de lucru negativ, rostogolire datorii, reducere inputuri	115 companii cu declin CA >30%
Distribuitor inputuri	Creanțe neîncasate + stocuri finanțate	Presiune lichiditate, restricții credit	Plantagro-Com, Chemark - concordat 2025
Trader cereale	Stocuri achiziționate scump, prețuri în scădere	Marje negative, pierderi din stoc	COFCO -74,9% CA, -96M RON

Verigă	Mecanismul de presiune	Efectul tipic	Exemplu concret
Bancă / IFN	Indicatori deteriorați, NPL în creștere	Refinanțare mai restrictivă, cerințe garanții	NPL companii 3,7% → 4,1% (BNR)

9.1. Veriga distribuitorilor de inputuri: criza care vine din amonte

Sectorul distribuției de inputuri agricole reprezintă o verigă critică și adesea invizibilă în lanțul valoric agricol. Asociația Input Agro România, care reunește peste 80% din jucătorii din piață cu o cifră de afaceri cumulată de aproximativ 2,5 miliarde euro și deservind circa 20.000 de fermieri profesioniști pe 7 milioane de hectare, a documentat public în septembrie 2024 amploarea crizei de lichiditate din sector.

Cifrele sunt revelatoare pentru mecanismul de propagare: distribuitorii de inputuri au înregistrat în toamna lui 2024 o rată de recuperare a datoriilor de aproximativ 50% pentru creanțele din 2024 și de 75% pentru cele din 2023, în condițiile în care rata de profit medie multianuală a distribuitorilor este cuprinsă între 1,5% și 4%. La aceste marje, o rată de neîncasare de 50% înseamnă pierdere certă și erodarea rapidă a capitalului de lucru.

Mecanismul structural care face distribuitorii deosebit de vulnerabili este că ei joacă rolul de bancă pentru fermieri în absența altor surse de finanțare accesibile. Agricultură românească se finanțează într-o proporție covârșitoare prin credit furnizor, integral pe relația fermier-distribuitor și parțial distribuitor-producător, pentru că fermierul nu are acces la alt tip de finanțare. Această structură de finanțare informală funcționează în condiții normale, dar devine un vector de contagiune sistematică în condiții de criză: fermierul nu plătește distribuitorul, distribuitorul nu plătește producătorul de inputuri, producătorul nu mai poate onora contractele cu furnizorii globali de materii prime.

Confirmarea empirică a acestei dinamici a venit în 2025, când primul val de insolvențe a atins și veriga distribuitorilor. R.D.F. SRL, unul dintre principalii distribuitori zonali de inputuri din vestul țării cu o cifră de afaceri de 374 milioane lei în 2023, a intrat în insolvență în martie 2025, cu creditorii care includ Nufarm România, Bayer, Lidea România și Banca Transilvania. Cazul ilustrează perfect mecanismul de contagiune: criza fermierilor s-a transmis distribuitorului, iar de acolo spre producătorii globali de pesticide și semințe.

9.2. Veriga traderilor: pierderi din stocuri neacoperite

BNR, Raport Anual 2024: Modelul de finanțare al companiilor „preponderent prin credite comerciale (31% din datorii)” este „de natură a genera provocări în ceea ce privește lichiditatea și disciplina la plată a firmelor, cu potențial ridicat de contagiune.” Datoriile comerciale reprezintă 465,8 mld lei (17,4% din pasivul total al economiei, dec. 2024) - sursă majoră de vulnerabilitate sistemică.

Traderii de cereale au fost loviți dintr-o direcție diferită față de distribuitorii de inputuri, dar cu efecte la fel de severe. Ei cumpăraseră stocuri masive la prețurile ridicate din 2022, anticipând că acestea se vor menține sau vor crește. Când prețurile au inversat brusc traiectoria, aceste stocuri au trebuit vândute la pierdere. Cazul COFCO International România (prăbușire de 74,9% a cifrei de

afaceri și pierdere netă de 96,1 milioane RON în doi ani) ilustrează că nici accesul teoretic la instrumentele de hedging ale unui grup global nu a protejat subsidiara locală atunci când managementul riscului de stoc a fost pasiv-optimist în loc de activ.

Un al doilea mecanism de propagare specific traderilor este mai puțin vizibil dar la fel de distructiv: insolvența unui trader lasă fermierii-creditori fără lichiditate tocmai în momentul în care trebuie să pregătească campania următoare. Un fermier din județul Botoșani, de exemplu, a livrat peste 1.100 de tone de porumb din producția anului 2025 către Agricultorul S.R.L., trader intrat ulterior în insolvență, rămânând cu o restanță de 0,5 milioane lei și în imposibilitatea practică de a contracta inputurile pentru campania de primăvară. Fermierul devine creditor chirografar într-un dosar de insolvență, cu șanse reduse de recuperare rapidă și cu fluxul de numerar blocat exact în fereastra de timp critică pentru semănat. Criza se propagă astfel și în sens invers, de la traderul insolvent înapoi spre fermier, ca un circuit închis de distrugere a lichidității. Cazul nu este izolat, el reprezintă tiparul pe care INFINEXA îl observă sistematic în mandatele din portofoliu.

9.3. Veriga bancară: NPL în creștere structurală

BNR, Raport Anual 2024: Rata creditelor neperformante (NPL) pentru companiile nefinanciare a crescut de la 3,7% (dec. 2023) la 4,1% (dec. 2024). Estimările BNR pe 12 luni indică continuarea trendului ascendent: de la 3,2% (dec. 2024) la 5,3% (dec. 2025). Creditele IFN acordate agriculturii (17% din total IFN-firme) prezintă cea mai ridicată rată NPL pe sectoare: 3,9% (dec. 2024).

Băncile și IFN-urile sunt ultima verigă a lanțului de propagare, dar reacția lor are efectul cel mai persistent. O bancă care constată deteriorarea portofoliului agricol nu elimină expunerea, o gestionează restrictiv: refinanțare mai dificilă, cerințe de garanții suplimentare, reducerea limitelor de credit revolving. Această restricție de credit lovește nu doar companiile cu probleme, ci și pe cele care ar fi putut supraviețui cu refinanțare normală. Efectul de constrângere a creditului devine astfel un amplificator al crizei, nu doar un efect al ei.

X. RĂSPUNSUL LEGISLATIV: MORATORIIILE DIN 2024 ȘI LIMITELE LOR

În contextul dificultăților descrise mai sus, Guvernul României a adoptat în cursul anului 2024 un set de măsuri temporare de sprijin destinate tuturor actorilor din lanțul valoric agricol. Aceste măsuri au constituit un răspuns la o realitate financiară deja deteriorată și au contribuit la amânarea manifestării formale a insolvenței pentru o parte dintre companiile afectate.

OUG nr.
4/2024
moratoriul
initial

Data intrare în vigoare: 29.01.2024

Perioadă de aplicabilitate: 29.01.2024 – 31.12.2024

Ordonanța de urgență nr. 4/2024 pentru stabilirea unor măsuri de sprijin cu caracter temporar, destinate producătorilor agricoli în scopul gestionării efectelor fenomenului de seceta pedologică din anul agricol octombrie 2023 - septembrie 2024 și ca urmare a agresiunii Rusiei împotriva Ucrainei a intrat în vigoare la data de 29 ianuarie 2024, cu aplicabilitate până la 31 decembrie 2024.

Prin aceasta ordonanță: s-au suspendat obligațiile de plată a datoriilor restante datorate în 2023 către creditorii până la data intrării în vigoare a acestei ordonanțe, la cererea debitorului producător agricol, până la data de 31 decembrie 2024.

Măsura se aplica producătorilor agricoli care au încheiat contracte de credit, leasing cu instituții de credit sau instituții financiare nebancale și pentru care creditorul nu declarase scadența anticipată anterior intrării în vigoare a ordonanței. Condiția principală de exigibilitate a fost aceea de a demonstra un nivel minim de pagube la culturile agricole, certificate prin procese-verbale de constatare întocmite de comisiile locale.

**OUG nr.
118/2024**
extinderea
moratoriului

Data intrare în vigoare: 11.10.2024

Perioadă de aplicabilitate: 11.10.2024 – 31.08.2025

Ordonanța de urgență nr. 118/2024 privind modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2024 a intrat în vigoare la data de 11 octombrie 2024, cu aplicabilitate până la 31 august 2025.

Prin această ordonanță: s-au suspendat obligațiile de plată a datoriilor restante datorate în anul 2024 către creditori, la cererea debitorului parte din lanțul valoric agricol (nu doar producător agricol), până la data de 31 august 2025.

Suplimentar, ordonanța a introdus două prevederi cu impact direct asupra procedurilor de insolvență:

- Până la data de 1 august 2025, se suspendă executările silite și orice eventuale acte de executare silită sau alte măsuri de recuperare a creanțelor, inclusiv cereri de deschidere a procedurii insolvenței, pentru datoriile scadente în anul 2024 (...)
- **Măsura suspendării executărilor silite a fost aplicată pe întreg lanțul valoric, fermieri-distribuitori -producători/furnizori, la cerere, prin raportare la prețul de achiziție (...)**

**OUG nr.
120/2024**
schema de
grant

Data intrare în vigoare: 15.10.2024

Perioadă de aplicabilitate: 15.10.2024 – neprecizat

Ordonanța de urgență nr. 120/2024 privind instituirea unei scheme de ajutor de stat sub forma de grant acordat producătorilor agricoli pentru culturi agricole afectate de seceta pedologică din perioada septembrie 2023 - august 2024 a intrat în vigoare la 15 octombrie 2024.

Măsura principală:

Instituirea unei scheme de ajutor de stat sub formă de grant în cuantum de 1.000 de lei per hectar pentru producătorii agricoli care au înființat culturi agricole în toamna anului 2023 și/sau în primăvara anului 2024 și care dețin procese-verbale de constatare și evaluare a pagubelor pentru suprafețe afectate în proporție de minimum 30%. Resursele financiare alocate schemei s-au ridicat la 2.000.000.000 lei, acoperind cel mult 2 milioane de hectare. Grantul de 1.000 lei/ha a reprezentat între 14,53% și 24,31% din cheltuielile medii pe hectar, în funcție de cultură.

Este relevant de menționat că beneficiarii schemei de grant trebuiau să nu se afle în dificultate la momentul aplicării, condiție care excludea implicit companiile deja intrate în proceduri colective.

10.1. Opoziția mediului de business față de prelungirea moratoriilor

Mecanismul moratoriilor a generat o tensiune structurală semnificativă în interiorul sectorului. Datoriile fermierilor nu dispăreau, ci se acumulau, cu scadența împinsă înainte. În același timp, obligațiile creditorilor comerciali ai fermierilor (distribuitorii de inputuri, furnizorii de semințe, îngrășăminte și pesticide) rămâneau exigibile, fără ca aceștia să încaseze contravaloarea livrărilor anterioare.

Ministerul Agriculturii a lansat în dezbatere publică un proiect de ordonanță de urgență care propunea extinderea suspendării datoriilor și a executărilor silite până la 31 decembrie 2025, cu distribuitorii de inputuri, furnizorii de utilități și instituțiile financiare incluse în sfera măsurii. Propunerea a generat o reacție fermă din partea mediului de business agricol, iar prelungirea moratoriului în forma propusă nu s-a materializat în acte normative echivalente.

10.2. Efectul moratoriilor în retrospectivă: anestezie, nu tratament

Moratoriile au cumpărat timp esențial și au prevenit un val prematur de insolvențe cu efecte devastatoare pentru băncile creditoare și furnizori. Fără ele, valul ar fi apărut cu 12-18 luni mai devreme, probabil în condițiile unui sector financiar mai puțin pregătit să îl absoarbă.

Problema fundamentală este că moratoriile nu au eliminat datoriile, le-au amânat. La expirarea moratoriului (august 2025), companiile care nu reușiseră să-și redreseze situația s-au regăsit cu toate datoriile amânate devenite simultan scadente, pe lângă datoriile curente ale lui 2025. Aceasta a creat o concentrare de scadențe fără precedent, exact în momentul în care sectorul era lovit de o nouă secetă (august 2025) și de costurile în creștere la inputuri.

BNR, Raport Anual 2024: Soldul creditelor bancare cu garanții de stat a ajuns la 35,8 miliarde lei (dec. 2024), cu riscul de credit asociat major: de la 2,5% la 4,9% NPL în decursul lui 2024. Creditele cu garanții de stat, inclusiv Creditul Fermierului, au contribuit la creșterea datoriilor cu potențial semnificativ de neperformanță în 2025-2026.

XI. PARADOXUL ANULUI 2025: RECOLTĂ RECORD, INSOLVENȚE RECORD

Dacă ar trebui ales un singur argument pentru a demonstra că problemele agriculturii românești sunt structurale și nu conjuncturale, acesta este: **în 2025, România a înregistrat cel mai bun an agricol la culturile de toamnă din ultimul deceniu, cu un record național la grâu din 1997 încoace, și tot în 2025, starea de insolvență a început să apară semnificativ mai des la nivel sectorial.** Această coexistență nu este o anomalie statistică, ci este dovada că starea de insolvență a companiilor agricole nu mai depinde, din acel moment, de condițiile de recoltă.

11.1. Producția 2025: recorduri la toamnă, dezastru repetat la primăvară

Ploile din aprilie-mai 2025 au refăcut umiditatea solului după trei ani consecutivi de deficit hidric. Grâul a atins 13,3-14 milioane tone, cel mai înalt nivel din 1997, cu un randament de 4,97-5,13 tone/ha, cu 25% peste media ultimilor cinci ani conform estimărilor Centrului Comun de Cercetare al Comisiei Europene – Monitorizarea Resurselor Agricole („JRC MARS”). Rapița a depășit media cu 57%, orzul cu 26%. Total culturi de toamnă: 19,3 milioane tone cereale și rapiță.

Culturile de primăvară au reprodus scenariul familiar: seceta din august 2025 a lovit porumbul și floarea-soarelui în zonele fără irigații, cu distrugerii raportate de 80-90% în sudul țării. Jumătate din portofoliul de culturi al unui fermier tipic din Câmpia Română a rămas, din nou, sub pragul de rentabilitate.

11.2. Paradoxul prețurilor: mai multă producție, venituri mai mici

O recoltă mai bună nu a însemnat automat venituri mai mari. Grâul se tranzacționa în iulie 2025 la 189 euro/tonă DAP Constanța, față de niveluri superioare în 2024. O companie cu 2.000 de hectare

de grâu care în 2024 recolta 4,5 tone/ha la 1 leu/kg obținea venituri de 9 milioane lei. În 2025, cu 5 tone/ha la 0,87 lei/kg, venitul total scădea la 8,7 milioane lei. Mai mult grâu, mai puțini bani. Mecanismul este structural: atunci când România produce cu 40% mai mult grâu, în același an în care și Franța, Germania și Polonia înregistrează recolte record, oferta europeană agregată crește și presează prețul în jos. Producătorul individual nu controlează prețul de vânzare, piața globală îl determină, indiferent de performanța sa proprie.

Costurile de producție au crescut cu circa 20% în România în 2025, contrar tendinței din restul UE, pe fondul liberalizării energiei electrice de la 1 iulie 2025, al dependenței totale de importuri pentru îngrășăminte și al inflației reziduale. Ecuația financiară era negativă pentru o parte semnificativă a fermierilor chiar și în an de recoltă record.

11.3. De ce recolta record nu a oprit insolvențele

Un sector cu probleme conjuncturale se redresează atunci când condițiile se îmbunătățesc. Un sector cu probleme structurale nu se redresează, pentru că îmbunătățirea condițiilor externe nu compensează deteriorarea structurii financiare interne.

Companiile agricole care au intrat în proceduri colective în 2025 sau ulterior în 2026 nu au intrat din cauza recoltei proaste din acel an. Au intrat pentru că starea de insolvență se instalase deja de-a lungul mai multor ani, prin erodarea treptată a capitalului de lucru, prin rostogolirea succesivă a creditelor și prin vânzarea stocurilor sub costul de producție pentru a genera lichiditate de moment. Recolta bună din 2025 a adus venituri suplimentare, dar nu suficiente pentru a acoperi trei ani de pierderi acumulate, datorii rostogolite și dobânzi capitalizate. Moratoriul guvernamental expirase în august 2025, transformând datoriile amânate în obligații simultan scadente. Nicio recoltă record nu putea reversa această realitate în absența unei restructurări reale a datoriilor.

XII. STAREA DE INSOLVENȚĂ ÎN SECTORUL AGRICOL: DATE ȘI TENDINȚE

Potrivit art. 5 pct. 29 din Legea nr. 85/2014, insolvența este acea stare a debitorului caracterizată prin insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datoriilor certe, lichide și exigibile. Legea prezumă insolvența când debitorul, după 60 de zile de la scadență, nu și-a achitat datoria față de creditor. Coroborând această definiție cu datele analizei, **o companie cu capital de lucru persistent negativ, cash sub 1% din datorii și pierdere operațională se află, în realitate economică, în insolvență chiar dacă juridic nu a formulat încă cererea.**

Analizele calitative realizate de INFINEXA confirmă că această stare, descrisă în capitolele anterioare, a început să se materializeze în proceduri formale. Cifrele din T1 2026 față de T1 2025 și tiparul consistent observat din teren explică totodată de ce companiile care amână restructurarea plătesc un preț suplimentar față de cele care acționează timpuriu.

12.1. Datele T1 2026 privind companiile mici, medii și mari intrate într-o procedură colectivă

Indicator	T1 2025	T1 2026	Delta absolut	Variație %
Total proceduri admise	114	150	+36	+31,6%
Total proceduri agro admise	11	31	+20	+181,8%
din care: Insolvență generală	8	26	+18	+225,0%
din care: Faliment simplificat	2	0	-2	-100%

din care: Concordat preventiv	1	5	+4	+400%
Pondere agro în total piață	9,6%	20,7%	+11,0 pp	—

Mecanismul acestor cifre este direct corelat cu datele prezentate anterior. Companiile agricole care au înregistrat încasări semnificativ sub așteptări în sezonul agricol din vara și toamna anului 2025 și-au epuizat rezervele de capital de lucru în intervalul octombrie-decembrie 2025. În absența moratoriului expirat, incapacitatea de plată s-a concretizat în proceduri formale începând cu ianuarie 2026, cu un decalaj de trei până la șase luni față de momentul în care dificultatea financiară devenise o realitate contabilă.

Cele 31 de companii agro intrate în procedură în T1 2026 au generat cumulativ o cifră de afaceri de aproximativ 1,68 miliarde lei, cu un total de 953 angajați la data deschiderii procedurii, ceea ce ilustrează amploarea economică reală a fenomenului dincolo de numărul de dosare. T1 2026 nu reprezintă un vârf al crizei confirmat, ci primele semne vizibile ale unor dificultăți sectoriale care s-au acumulat de-a lungul mai multor ani.

12.2. Experiența INFİNEXA din teren: tiparul invariant

În T1 2026, INFİNEXA a preluat mandatul de administrare judiciară a 5 companii din sectorul agricol. Deși diferă ca model de business, dimensiune și geografie, cauzele care le-au adus în procedură sunt remarcabil de similare: un șoc extern de preț care a distrus premisele finanțării; o structură de finanțare bancară dimensionată pentru venituri de ciclu favorabil; un risc climatic endemic necompensat de instrumente de gestiune; lipsa totală a hedging-ului de preț sau a diversificării culturilor.

Mai multe companii din portofoliul INFİNEXA fac parte din grupuri agricole integrate, fapt ce ne-a permis să observăm cum dificultățile unei entități s-au propagat structural în celelalte. Într-un caz, un grup cu structură piramidală și acționar unic a ajuns să aibă simultan în procedură entitatea-mamă operațională și două subsidiare, toate afectate de aceleași presiuni de piață și climatice, fără posibilitatea ca una să o susțină pe cealaltă. Într-un alt caz, modelul de integrare verticală, în care societatea-mamă controla atât producția agricolă, cât și comercializarea, s-a dovedit o vulnerabilitate în loc de avantaj: insolvența verigii principale a antrenat în procedură și entitățile din aval, societatea-mamă ajungând ea însăși creditoare a propriei subsidiare.

Un element consistent în toate cazurile: **întârzierea intrării în procedură**. Companiile care ajung la INFİNEXA au, de regulă, 12-24 de luni de amânare în spate: moratorii valorificate, credite rostogolite și stocuri vândute sub cost pentru a genera lichiditate. Această amânare nu a rezolvat niciodată problema structurală și, în majoritate, a agravat-o prin acumularea de dobânzi, deteriorarea relațiilor cu partenerii comerciali și epuizarea completă a capitalului de lucru.

XIII. CONFLICTUL DIN IRAN, CRIZA ENERGETICĂ ȘI LIPSA PRODUCȚIEI AUTOHTONE DE ÎNGRĂȘĂMINTE

Primele patru cauze ale crizei din agricultura românească sunt, la data elaborării acestui raport, fenomene încheiate sau în curs de atenuare. Prăbușirea prețurilor, seceta repetată, efectul de dislocare al cerealelor ucrainene și foarfeca costurilor față de venituri sunt realități pe care le putem analiza retrospectiv, cu date complete și consecințe deja înregistrate în bilanțuri. Al cincilea șoc este diferit prin natura sa fundamentală: nu este retrospectiv, este în desfășurare acum, în primăvara lui 2026, cu efecte directe și imediate asupra campaniei agricole care tocmai se lansează.

Ceea ce îl face distinct față de celelalte patru nu este doar momentul în care acționează, ci și faptul că România îl abordează dintr-o poziție de vulnerabilitate structurală unică în Uniunea Europeană: absența completă a producției interne de îngrășăminte. Aceasta înseamnă că orice perturbare a lanțurilor globale de aprovizionare cu inputuri agricole se transmite integral și fără niciun amortizor în costurile de producție ale fermierilor români, în timp ce operatori similari din alte state membre beneficiază fie de producție internă, fie de contracte pe termen lung cu producători europeni. România nu dispune de niciuna dintre aceste protecții.

13.1. Deindustrializarea producției de îngrășăminte din România: de la 11 fabrici la zero

Înainte de 1989, România dispunea de 11 fabrici de îngrășăminte chimice, acoperind integral necesarul național de azot, fosfat și potasiu pentru agricultură. Tranziția post 1989 a decimat aceste capacități. Privatizările eșuate, liberalizarea prețurilor la energie, incapacitatea de a investi în modernizare și concurența importurilor ieftine au dus la închiderea tuturor fabricilor, una câte una, rămânând în final o singură fabrică: Azomureș din Târgu Mureș, înființată în 1962. Cu o capacitate

de producție de 1,8 milioane tone/an de îngrășăminte azotate, acoperind circa 60% din necesarul național, Azomureș era pivotul producției interne de inputuri pentru agricultură.

Energy Policy Group Romania („EPG”) 2024: Azomureș consuma anual 1 miliard m³ de gaz natural la capacitate maximă = 10% din consumul național total. Gazul natural reprezintă 70-80% din costul total de producție al amoniacului și îngrășămintelor derivate. Pragul de viabilitate economică: gaz sub €125-130/MWh. Dincolo de acest nivel, marea majoritate a producătorilor de azot din Europa de Est înregistrează marje de exploatare negative. Transmisia costului gazului în prețul final al îngrășămintelor: 85-95% în interval de 2-4 săptămâni în perioadele de perturbare.

Vulnerabilitatea acestui pilon unic a devenit evidentă imediat ce condițiile de piață s-au deteriorat. Azomureș este un consumator intensiv de gaz natural, care reprezintă 70-80% din costul total de producție al amoniacului și al îngrășămintelor derivate, iar pragul de viabilitate economică se situează la un preț al gazului sub 125-130 euro/MWh. Dincolo de acest nivel, producția devine structural deficitară. Criza energetică post-conflict Ucraina a împins prețurile gazului în mod repetat peste acest prag, punând fabrica în imposibilitatea de a opera profitabil.

Consecința a fost o degradare graduală, nu o oprire bruscă. Azomureș a oprit producția prima oară în decembrie 2021, a reluat parțial în 2022-2023 cu funcționare intermitentă și a încetat activitatea în august 2024, pe fondul prețurilor gazului insustenabile. O scurtă reluare parțială în vara lui 2025, la aproximativ 30% din capacitate, s-a încheiat în noiembrie 2025, când compania a oprit definitiv producția, iar în martie 2026 a declanșat procedura de concediere colectivă pentru 865 din cei aproximativ 920 de angajați, platforma intrând în conservare. Romgaz și-a declarat interesul de achiziție în februarie 2025, dar negocierile nu s-au finalizat.

La data elaborării acestui raport, în aprilie 2026, producția este zero. România importa îngrășăminte în valoare de 936 milioane dolari în 2024, iar importul substitutiv costă cu 15-40% mai mult față de scenariul cu producție internă funcțională.

13.2. Conflictul din Iran: impactul asupra prețurilor la inputuri agricole

Pe 28 februarie 2026, SUA și Israel au lansat atacuri aeriene și de rachete asupra Iranului. Retaliile iraniene au inclus controlul militar al Strâmtoării Ormuz, cea mai importantă arteră navală a planetei pentru energie și îngrășăminte. Traficul de nave comerciale prin strâmtoare a scăzut cu peste 70% în primele două săptămâni. Maersk, cel mai mare transportator maritim din lume, a suspendat rezervările în Golful Persic de la 4 martie. Prețul ureei a urcat cu 40-49% față de pre-război, cel al gazului natural european (TTF) cu 62%, cel al petrolului brut cu 15%.

Strâmtoarea Ormuz este un canal marin de 33 de mile lățime prin care tranzitează, în condiții normale: 27% din exporturile mondiale de petrol brut, 20% din exporturile mondiale de LNG (gaz natural lichefiat) și elementul critic pentru agricultură, aproximativ 30-46% din comerțul global cu îngrășăminte azotate (uree și amoniu). Arabia Saudită, Qatar, UAE, Bahrain și Oman sunt exportatori majori de uree, diamoniu fosfat (DAP), amoniu anhidru și sulf.

International Food Policy Research Institute („IFPRI”), 4 martie 2026: „Circa 27% din exporturile mondiale de petrol, 20% din exporturile mondiale de LNG și 20-30% din exporturile globale de îngrășăminte, inclusiv uree, amoniu, fosfați și sulf, tranzitează Strâmtoarea. Atacurile cu drone și

rachete asupra petrolierelor au făcut costurile de asigurare maritimă prohibitive în regiune, rezultând într-o scădere de peste 70% a traficului de nave prin Strâmtoare de la debutul conflictului."

Fitch Ratings a comunicat în prima săptămână revizuirea în creștere a estimărilor de preț pentru uree și amoniu, avertizând că prelungirea restricțiilor de navigație ar putea amplifica această tendință. Evoluția ulterioară depinde de factori geopolitici aflați în desfășurare și nu poate fi anticipată cu precizie la data elaborării acestui raport.

Contextul specific al României amplifică expunerea față de media UE: cu producție internă de îngrășăminte zero după oprirea Azomureș, orice creștere a prețului global la uree și amoniu se transmite direct și integral în costurile de producție agricolă, fără amortizorul pe care îl oferă producția internă subvenționată sau gazul ieftin disponibil în unele state membre.

România abordează acest șoc din poziția structurală cea mai vulnerabilă din UE: 100% dependență de import pentru îngrășăminte, fără producție internă funcțională, cu o campanie agricolă în desfășurare. Astfel, fiecare săptămână de întârziere în contractarea inputurilor la prețuri fixe crește expunerea la volatilitatea piețelor globale.

Prețurile în timp real: amplitudinea șocului din primele săptămâni

Produs	Pre-conflict (feb. 2026)	Post-conflict (mart. 2026)	Variație	Sursa
Uree FOB Egipt (\$/t)	400-490	700	+43-75%	CNBC, 25 mart. 2026
Uree futures globale (\$/t)	460	693	+49%	Center for Strategic and International Studies („CSIS”), 1 apr. 2026
DAP/MAP (\$/t)	<700	>700	+	farmdoc Illinois, 17 mart. 2026
Gaz natural TTF Europa (€/MWh)	32	52	+62%	Euronews, mart. 2026
Petrol brut futures (\$/baril)	80	>90 (+10)	+15%	IFPRI, 4 mart. 2026
Amoniu anhidru	niveluri pre-criză	+18,5%	+18,5%	CSIS, mart. 2026

Surse: CNBC, CSIS, IFPRI, farmdoc Illinois - toate datele martie 2026.

XIV. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Niciun singur șoc nu ar fi produs singur criza actuală, iar vulnerabilitățile interne ale sectorului nu ar fi generat-o fără catalizatorul extern. Cele cinci șocuri nu au venit individual, au venit simultan, consecutiv și cumulativ, peste un sector în care două treimi dintre companii operau deja fără nicio rezervă de capital.

Rezultatul este înscris în fiecare indicator analizat în prezentul raport, de la prăbușirea cu 70% a profitului net sectorial, la cele 333 de companii cu capital de lucru negativ, la ponderea agriculturii în insolvențe care s-a dublat într-un singur an. Tabelul de mai jos reunește întreaga demonstrație.

Concluzie	Efect	Sursa
Deteriorare duală - producători și traderi	CA producători: 28,6% (43,2 → 30,9 mld RON); CA traderi: 41,2% (126,9 → 74,7 mld RON)	Analiză INFINEXA
Foarfecă confirmată bilanțier	Cost ratio mediană 86,3% → 97,4%; companii cu cost ratio >95%: de la 23% la 63%	Analiză INFINEXA
Profit net sectorial prăbușit	Producători: 5,74 → 1,72 mld RON (-70%); Traderi: marjă brută 2,4% → 0,9%	Analiză INFINEXA
Agricultură în zona de risc BNR	Menționată explicit în indicatorii de sănătate financiară sectoriali; marjă profit net 3,8% în 2024 (-1,4 pp față de 2023)	BNR, Stabilitate Financiară dec.

Concluzie	Efect	Sursa
		2025; BNR, Raport Anual 2024
NPL în creștere structurală	Companii nefinanciare: 3,7% → 4,1% (dec. 2024), estimat 5,3% (dec. 2025); IFN agricultură: 3,9%, cea mai ridicată rată NPL pe sectoare	BNR, Raport Anual 2024
Crize consecutive = epuizare reziliență	66,2% companii cu capital de lucru negativ (333 din 503); 139 companii cu risc maxim (3–4 criterii simultane), CA cumulată 7 mld RON	Analiză INFINEXA
Seceta: schimbare structurală, nu excepție	41 luni consecutive de secetă (cea mai lungă din istoria recentă); cei mai calzi 5 ani din 1900–2024 aparțin ultimilor 6 ani; suprafață afectată de ariditate: 10,9% (1971–1980) → 41,5% (2021–2024)	ANM Caracterizări Anuale 2022–2024; platforma stareaclimei.ro
Pierderi de producție cumulate masive	Total cereale -9,9 mil. tone (-35,7%) în 2021→2024; porumb -59,7%; fl.-soarelui -47,0%	INS TEMPO (AGR109A, AGR110A)
Cerealele ucrainene au dislocat piața internă	Import agro din Ucraina: de la 116.000 t (2021) la 2,4 mil. t (2022), creștere de peste 20x; cereale direct concurente: ~200x	INS, date transmise Europa Liberă apr. 2023
Oligopolul cerealiilor amplifică vulnerabilitatea	ABCCD controlează 70–90% din comerțul global; zero hedging în sectorul românesc	Parlamentul European, ETC Group, SOMO; analiză INFINEXA
Moratoriile: anestezie, nu tratament	OUG 4/2024 și OUG 118/2024 au amânat datoriile, nu le-au eliminat; concentrare de scadențe la expirare (aug. 2025)	Monitorul Oficial; analiză INFINEXA
Paradoxul 2025: recoltă record, insolvențe record	Grâu 13,3-14 mil. t (record din 1997); simultan, ponderea agro în insolvențe: 9,6% (T1 2025) → 20,7% (T1 2026)	INS TEMPO; analiză INFINEXA
Propagarea crizei pe întreg lanțul valoric	Fermier → distribuitor inputuri → trader → bancă	Asociația Input Agro România; analiză INFINEXA
România: cel mai expusă din UE la șocul Ormuz	100% dependență import îngrășăminte (Azomureș oprit definitiv aug. 2024); uree +49% post-conflict; gaz TTF +62%	CNBC, CSIS, IFPRI (mart. 2026); analiză INFINEXA
Lipsa irigațiilor: vulnerabilitate structurală națională	Sub 5% din suprafața arabilă irigată efectiv; pierderi cumulate estimate din lipsa irigațiilor: ~29 mil. t cereale = ~10 mld EUR	INS; MADR; HG 793/2016, HG 988/2022; analiză INFINEXA
Intervenția timpurie produce rezultate incomparabil mai bune	12–24 luni de amânare = capital rezidual de 2–4× mai mic la intrarea în procedură; 53 companii profit→pierdere vs. doar 2 inversă (raport 26,5:1)	Observații din mandatele INFINEXA

Recomandări pentru antreprenorii agricoli în dificultate

Restructurare timpurie, nu așteptare

În experiența INFINEXA, compania care intră în negocieri cu creditorii cu 6 luni înainte de incapacitatea de plată are putere de negociere reală: poate propune un plan de restructurare credibil, are active neexecutate ca monedă de negociere, are relații comerciale nedeteriorate. Cea care intră în ultima zi nu mai are niciuna dintre acestea.

Orice zi de amânare după epuizarea cash-ului operațional costă mai mult decât ar costa o restructurare timpurie, prin acumulare de dobânzi penalizatoare, prin deteriorarea relațiilor cu furnizorii și clienții, prin epuizarea capitalului de lucru necesar reorganizării. Datele din teren arată că 12-24 de luni de amânare înseamnă de regulă intrarea în procedură cu un capital rezidual de 2-4 ori mai mic decât dacă procedura ar fi inițiată la primele semnale.

Semnale clare că este momentul să solicitați consultanță de restructurare: incapacitatea de a plăti furnizorii la termenele contractuale pentru mai mult de 60 de zile consecutiv; necesitatea de a vinde stocuri sub costul de producție pentru a genera lichiditate; refuzul băncii de a refinanța sau reducerea limitelor de credit; capital de lucru negativ pentru al doilea an consecutiv.

Asigurarea inputurilor pentru 2026 în avans

În contextul conflictului din Iran și al dependenței 100% de importuri, contractarea împrășmintelor cu prețuri fixate sau plafonate pentru întreaga campanie agricolă 2026 este esențială. Fiecare săptămână de întârziere față de concurenții care au contractat deja înseamnă mai puțin stoc disponibil și prețuri mai mari.

Diversificarea culturilor

Reducerea dependenței de trio-ul grâu-porumb-floarea-soarelui prin includerea rapiței, leguminoaselor și culturilor contractuale cu procesatori. Rapița este mai puțin intensivă în azot decât porumbul, beneficiind de prețuri mai stabile pe MATIF și de cerere stabilă din industria biocombustibililor.

Culturile contractuale cu procesatori de legume, semințe, furaje au avantajul prețului pre-stabilit înainte de semănat, eliminând parțial riscul de preț spot. Proporția recomandată: minimum 20-30% din suprafața cultivată în culturi cu preț contractual stabilit ante-campanie.

Adoptarea managementului riscului de preț

Contracte forward cu procesatorii sau traderii pe cel puțin 40% din producția anticipată, pentru a garanta un preț minim și a permite o planificare financiară credibilă față de bănci și furnizori. Contractele forward nu elimină oportunitatea de a vinde la prețuri mai mari pentru restul producției, ele elimină riscul de a vinde integral la un preț dezastruos.

Accesul la instrumente de hedging pe MATIF sau CBOT, deși tehnic accesibil, presupune expertiză financiară și acces la brokeraj specializat pe care puține companii agricole românești le au. O alternativă mai accesibilă: cooperativele agricole cu capacitate de stocare colectivă și negociere agregată cu traderii, care pot replici parțial funcția de hedging fără a accesa direct piețele de derivate.

Renegocierea arenzilor la modele variabile

Convertirea arenzilor din obligații fixe în lei sau euro în procente din valoarea recoltei, tipic 20-30% din valoarea producției obținute. Aceasta aliniază automat costurile cu venitul și elimină una dintre principalele surse de rigiditate din structura cheltuielilor identificate în Capitolul V.

Argumentul față de arendatori: un model variabil le asigură acestora o parte din profitul anilor buni, în schimbul renunțării la certitudinea arenzii fixe în anii slabi. Din perspectiva supraviețuirii pe termen lung a companiei agricole și implicit a menținerii unui arendaș plătitor, modelul variabil este superior modelului fix, care pune compania sub presiune exactă în anii în care veniturile sunt deja la minimum.

Diversificarea financiară spre credite cu termen mediu

Trecerea de la finanțarea exclusivă pe termen scurt (credite revolving 12 luni) la structuri mixte cu scadențe de 3-5 ani, prin Programele European Investment Fund („EIF”), Fondul de Garantare a Creditului Rural („FGCR”) și InvestEU. Aceasta elimină vulnerabilitatea la concentrarea de scadențe descrisă de BNR și reduce presiunea de vânzare forțată a producției în toamnă.

Condiția pentru accesul la finanțare pe termen mediu: un plan de afaceri credibil, cu proiecții conservatoare de producție (nu mai mult decât media ultimilor 5 ani, ajustată pentru secetă), cu costurile de producție actualizate la nivelul 2026 și cu o analiză de senzitivitate la variația prețului cerealelor de $\pm 20\%$ față de scenariul de bază. Băncile finanțează companiile care demonstrează că au înțeles riscurile, nu pe cele care promit un viitor fără riscuri.

Comunicarea proactivă cu creditorii, înainte de a fi nevoie

Un element consistent observat în mandatele INFINEXA: companiile care mențin comunicarea transparentă cu băncile creditoare pe parcursul deteriorării situației, raportând proactiv evoluția cifrei de afaceri, a producției și a capitalului de lucru, au obținut condiții de restructurare semnificativ mai bune decât companiile care au ascuns dificultățile până în momentul incapacității de plată.

Experiența din teren arată că renegocierea preventivă este posibilă și produce rezultate concrete: prelungirea scadențelor, reducerea ratelor periodice, conversia parțială a creditelor pe termen scurt în credite pe termen mediu. Aceste opțiuni există înainte de incapacitatea de plată. După, acestea încetează să mai fie opțiuni.

INFINEXA Restructuring

Analiză elaborată în Aprilie 2026

Documentul este destinat informării antreprenorilor în dificultate, creditorilor, instituțiilor financiare și factorilor de decizie și nu constituie consultanță juridică sau financiară specifică.